

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2021. gada 2. septembrī*

Apelācija – Valsts atbalsts – Atbalsta shēma – LESD 108. panta 2. un 3. punkts – Regula (EK) Nr. 659/1999 – 4. panta 3. un 4. punkts – Jēdziens “šaubas par paziņotā pasākuma saderību ar kopējo tirgu” – Lēmums necelt iebildumus – Formālas izmeklēšanas procedūras nesākšana – Pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 2014.–2020. gadam – Paraugprakses kodekss par valsts atbalsta pārbaudes procedūru – Saziņa “pirms paziņošanas” – Ieinteresēto personu procesuālās tiesības – Elektroenerģijas jaudas tirgus Apvienotajā Karalistē

Lietā C-57/19 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas Statūtu 56. pantam, ko 2019. gada 25. janvārī iesniedza

Eiropas Komisija, ko pārstāv *É. Gippini Fournier* un *P. Němečková*, pārstāvji,

prasītāja,

ko atbalsta

Polijas Republika, ko pārstāv *B. Majczyna*, pārstāvis,

persona, kas iestājusies apelācijas tiesvedībā,

pārējie lietas dalībnieki –

Tempus Energy Ltd, Pontiprida [*Pontypridd*] (Apvienotā Karaliste),

Tempus Energy Technology Ltd, Pontiprida,

ko pārstāv *J. Derenne* un *D. Vallindas*, advokāti, kā arī *C. Ziegler*, *Rechtsanwalt*,

prasītājas pirmajā instancē,

Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste, ko sākotnēji pārstāvēja *F. Shibli*, kā arī *S. McCrory* un *Z. Lavery*, vēlāk – *F. Shibli* un *S. McCrory*, kam palīdz *G. Facenna*, *QC*, un *D. Mackersie*, *barrister*,

persona, kas iestājusies lietā pirmajā instancē,

* Tiesvedības valoda – angļu.

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Vilars [*M. Vilaras*] (referents), tiesneši N. Pisarra [*N. Piçarra*], D. Švābi [*D. Šváby*], S. Rodins [*S. Rodin*] un K. Jirimēe [*K. Jürimäe*],

ģenerālvokāts: J. Tančevs [*E. Tanchev*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2021. gada 3. jūnija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Ar apelācijas sūdzību Eiropas Komisija lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2018. gada 15. novembra spriedumu *Tempus Energy* un *Tempus Energy Technology*/Komisija (T-793/14, turpmāk tekstā – “pārsūdzētais spriedums”, EU:T:2018:790), ar kuru tā atcēla Komisijas 2014. gada 23. jūlija Lēmumu C(2014) 5083 *final* necelt iebildumus par atbalsta shēmu jaudas tirgum Apvienotajā Karalistē (Valsts atbalsts 2014/N-2) (OV 2014, C 348, 5. lpp., turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”).

Atbilstošās tiesību normas

Regula (EK) Nr. 659/1999

- 2 Padomes Regulas (EK) Nr. 659/1999 (1999. gada 22. marts), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [LESD 108.] panta piemērošanai (OV 1999, L 83, 1. lpp.), 4. panta “Paziņojuma iepriekšēja izskatīšana un Komisijas lēmumi” 2.–5. punktā ir noteikts:

“2. Ja Komisija pēc sākotnējas izskatīšanas konstatē, ka paziņotais pasākums nav atbalsts, tā nostiprina minēto konstatējumu ar lēmumu.

3. Ja Komisija pēc iepriekšējas izskatīšanas konstatē, ka nav šaubu par to, ka paziņotais pasākums, ciktāl uz to attiecas [LESD 107]. panta 1. punkts, ir saderīgs ar kopējo tirgu, tā nolemj, ka pasākums ir saderīgs ar kopējo tirgu (turpmāk – “lēmums necelt iebildumus”). Lēmumā norāda, kuru no Līgumā paredzētajiem izņēmumiem piemēro.

4. Ja Komisija pēc iepriekšējas izskatīšanas konstatē, ka ir neskaidrības par to, vai paziņotais pasākums ir saderīgs ar kopēju tirgu, tā nolemj sākt procedūras saskaņā ar [LESD 108.] panta 2. punktu (turpmāk – “lēmums sākt formālu izmeklēšanas procedūru”).

5. Lēmumus, kas minēti 2., 3., un 4. punktā, pieņem divos mēnešos. Minētais periods sākas dienā pēc pilnīga paziņojuma saņemšanas. Paziņojumu uzskata par pilnīgu, ja divos mēnešos pēc tā vai pēc pieprasītās papildu informācijas saņemšanas Komisija nav lūgusi nekādu papildu informāciju.

Attiecīgo periodu var pagarināt, ja tam piekrīt gan Komisija, gan attiecīgā dalībvalsts. Vajadzības gadījumā Komisija var noteikt īsākus termiņus.”

- 3 Šīs regulas 6. panta “Formāla izmeklēšanas procedūra” 1. punktā ir noteikts:

“Lēmumā sākt formālu izmeklēšanas procedūru rezumē attiecīgus faktiskus un tiesiskus jautājumus, tajā ir Komisijas sākotnējais izvērtējums par to, vai ierosinātajam pasākumam ir atbalsta iezīmes, kā arī izklāstīti iemesli, kas liek šaubīties par tā saderību ar kopējo tirgu. Lēmums aicina attiecīgo dalībvalsti un citas ieinteresētās personas iesniegt piezīmes noteiktā termiņā, kas parasti nepārsniedz vienu mēnesi. Pienācīgi pamatotos gadījumos, Komisija var pagarināt noteikto termiņu.”

Paraugprakses kodekss

- 4 Paraugprakses kodekss par valsts atbalsta pārbaudes procedūru izpildi (OV 2009, C 136, 13. lpp.; turpmāk tekstā – “Peraugprakses kodekss”) tostarp ietver 3. sadaļu “Saziņa pirms paziņošanas”, kurā ir ietverts šī kodeksa 10.–18. punkts. 10.–16. punkts ir izteikts šādi:

“10. Komisijas pieredze liecina, ka saziņa pirms paziņošanas ir lietderīga pat šķietami vienkāršās lietās. Saziņa pirms paziņošanas paver Komisijas dienestiem un paziņojumu sniedzošai dalībvalstij iespēju neoficiāli un konfidenciāli apspriest ierosinātā pasākuma tiesiskos un ekonomiskos aspektus pirms paziņošanas, tādējādi uzlabojot paziņojumu kvalitāti un pilnīgumu. Šajā saistībā dalībvalsts un Komisijas dienesti var arī kopīgi izstrādāt konstruktīvus priekšlikumus, lai grozītu plānotā pasākuma problemātiskos aspektus. Šis posms tādējādi paver ceļu ātrākai paziņojumu izskatīšanai pēc to oficiālās iesniegšanas Komisijai. Sekmīgs pirmspaziņošanas posms, ļautu Komisijai pieņemt lēmumu saskaņā ar Regulas [..] Nr. 659/1999 4. panta 2., 3. un 4. punktu divu mēnešu laikā pēc paziņojuma dienas [..].

11. Saziņa pirms paziņošanas ir ļoti ieteicama tajos gadījumos, kad īpašu jauninājumu vai citu īpatnību dēļ būtu attaisnotas iepriekšējas neoficiālas apspriedes ar Komisijas dienestiem, savukārt neoficiāli norādījumi tiks sniegti vienmēr, kad dalībvalsts to lūgs.

3.1. Saturs

12. Pirmspaziņošanas posms paver iespēju apsprieties ar attiecīgo dalībvalsti un dot tai norādījumus par paziņojuma veidlapā sniedzamo informāciju, lai nodrošinātu, ka tā ir pilnīga, sākot no paziņojuma dienas. Sekmīga pirmspaziņošanas posma rezultātā varēs atklātā un konstruktīvā gaisotnē arī apspriest visus svarīgos jautājumus, kas rodas saistībā ar plānoto pasākumu. Tas ir īpaši svarīgi attiecībā uz pasākumiem, kurus to sākotnējā formā nevarētu pieņemt un kas tādēļ būtu jāatsauc vai ievērojami jāgroza. Pirmspaziņošanas posms var arī aptvert izvērtējumu par to, vai plānotā pasākuma gadījumā pastāv cits juridiskais pamats vai attiecīgi precedentii. Turklāt, ja pirmspaziņošanas posms norisinās sekmīgi, Komisijas dienesti un attiecīgā dalībvalsts varēs apspriest svarīgākos konkurences jautājumus, ekonomikas analīzi un, vajadzības gadījumā, neatkarīgu ekspertu atzinumu, kas nepieciešams, lai pierādītu plānotā pasākuma saderību ar kopējo tirgu. Paziņojumu sniedzošā dalībvalsts pirms paziņošanas var arī lūgt Komisijas dienestus atbrīvot to no pienākuma sniegt dažus paziņojuma veidlapā paredzētos datus, kas konkrētās lietas īpatnību dēļ nav vajadzīgi pasākuma pārbaudei. Visbeidzot, pirmspaziņošanas posmam ir izšķiroša nozīme, lai noteiktu, vai uz lietu *prima facie* ir attiecināma izskatīšana atbilstīgi vienkāršotajai procedūrai [..].

3.2. Darbības joma un termiņi

13. Lai nodrošinātu konstruktīvu un efektīvu pirmspaziņošanas posmu, attiecīgās dalībvalsts interesēs ir sniegt Komisijai informāciju, kas vajadzīga plānotā valsts atbalsta pasākuma novērtēšanai, izmantojot paziņojuma veidlapas projektu. Lai atvieglotu ātru lietas izskatīšanu, priekšroka tiks dota saziņai izmantojot e-pastu vai telefonkonferences, nevis sanāksmēm. Parasti, divu nedēļu laikā pēc paziņojuma veidlapas projekta saņemšanas, Komisijas dienesti rīkos pirmo saziņu pirms paziņošanas.

14. Saziņai pirms paziņošanas parasti nevajadzētu būt ilgākai par diviem mēnešiem un pēc tam būtu jāiesniedz pilnīgs paziņojums. Ja saziņa pirms paziņošanas nedod vēlamos rezultātus, Komisijas dienesti var pasludināt pirmspaziņošanas posmu par slēgtu. Tomēr, tā kā saziņas pirms paziņošanas termiņi un veids ir atkarīgi no konkrētās lietas sarežģītības, saziņa pirms paziņošanas var turpināties vairākus mēnešus. Tādēļ Komisija iesaka dalībvalstīm īpaši sarežģītās lietās (piemēram, glābšanas atbalsts, liela apmēra atbalsts pētniecības un izstrādes jomā, liela apmēra individuālais atbalsts vai īpaši liela apjoma vai īpaši sarežģītas atbalsta shēmas) uzsākt saziņu pirms paziņošanas pēc iespējas ātrāk, lai padarītu iespējamās konstruktīvas apspriedes.

15. Komisijas pieredze liecina, ka ļoti lietderīgi ir atbalsta saņēmēju iesaistīt saziņā pirms paziņošanas, īpaši tajās lietās, kurām ir ievērojama tehniska, finanšu un ar pasākumu saistīta ietekme. Tādēļ Komisija iesaka saziņā pirms paziņošanas iesaistīt individuāla atbalsta saņēmējus.

16. Izņemot lietas, kas saistītas ar būtiskiem jauninājumiem vai ir īpaši sarežģītas, Komisijas dienesti pirmspaziņošanas posma beigās attiecīgajai dalībvalstij centīsies paziņot pasākuma neoficiālu sākotnēju novērtējumu. Šis novērtējums, kas nav saistošs, nebūs Komisijas oficiālais viedoklis, bet gan Komisijas dienestu neoficiālas norādes par paziņojuma projekta pilnīgumu un plānotā pasākuma *prima facie* saderību ar kopējo tirgu. Īpaši sarežģītās lietās Komisijas dienesti pēc dalībvalsts lūguma var sniegt arī rakstiskas norādes par vēl iesniedzamo informāciju.”

2014.–2020. gada pamatnostādnes

- 5 Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 2014.–2020. gadam (OV 2014, C 200, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “2014.–2020. gada pamatnostādnes”) 3. sadaļā “Novērtējums par saderību saskaņā ar [LESD] 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu” ir ietverts šāds teksts:

“(25) Pamatnostādņu 3.2. iedaļā izklāstīti vispārējie saderīguma nosacījumi, kas piemērojami visiem atbalsta pasākumiem, uz kuriem attiecas šo pamatnostādņu piemērošanas joma, ja vien 3. nodaļas iedaļās nav precizēti vai grozīti šie vispārējie saderīguma nosacījumi. [..]

[..]

3.1. Kopējie novērtēšanas principi

[..]

- (27) [..] Komisija uzskatīs valsts atbalsta pasākumu par saderīgu ar iekšējo tirgu tikai tad, ja tas atbildīs katram no šādiem kritērijiem:

[..]

- e) atbalsta samērīgums (līdz minimumam ierobežots atbalsts): atbalsta summa ir ierobežota līdz nepieciešamajam minimumam, lai stimulētu papildu ieguldījumu veikšanu vai darbību attiecīgajā jomā (3.2.5. iedaļa);

[..].

3.2.5. Atbalsta samērīgums

[..]

(69) Atbalstu vides un enerģētikas jomā uzskata par samērīgu, ja atbalsta summa katram saņēmējam ir ierobežota līdz minimumam, kas nepieciešams, lai sasniegtu izvirzīto vides aizsardzības vai enerģētikas mērķi.

[..]

3.2.6. Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību

3.2.6.1. Vispārīgi apsvērumi

[..]

(92) Atbalstam var būt kropļojoša ietekme arī tad, ja tiek stiprināta vai saglabāta atbalsta saņēmēja būtiska ietekme tirgū. Pat tad, ja atbalsts tieši nenostiprina būtisku ietekmi tirgū, tas šādu efektu var radīt netieši, atturot esošos konkurentus no darbības paplašināšanas vai veicinot to aiziešanu no tirgus, vai atturot jaunu konkurentu ienākšanu tirgū.

[..]

3.9. Atbalsts ražošanas pietiekamībai

[..]

3.9.2. Valsts intervences nepieciešamība

[..]

(223) Dalībvalstīm būtu skaidri jāparāda iemesli, kuru dēļ nevar gaidīt, ka tirgus nodrošinās pietiekamu jaudu, ja nebūs valsts iejaukšanās, ņemot vērā notiekošo tirgus un tehnoloģiju attīstību [..].

(224) Savā novērtējumā Komisija attiecīgos gadījumos cita starpā ņems vērā šādus elementus, kas jāsniedz dalībvalstij:

[..]

b) pieprasījuma puses līdzdalības ietekmes novērtējums, tostarp to pasākumu apraksts, kas paredzēti, lai veicinātu pieprasījuma pārvaldību [..]

[..].

3.9.5. Samērīgums

(228) Aprēķinot atbalsta kopējo summu, būtu jānodrošina, ka atbalsta saņēmēji nopelnīs tādu peļņas normu, ko var uzskatīt par pieņemamu.

- (229) Konkurenci veicinošu konkursa procedūru, pamatojoties uz skaidriem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem, kas efektīvi vērsta uz noteikto mērķi, uzskata par tādu, kas normālos apstākļos nodrošina pieņemamu peļņas normu.
- (230) Pasākumā vajadzētu būt ietvertiem mehānismiem, kas nodrošina, ka nevar rasties virspēja.
- (231) Pasākumam vajadzētu būt veidotam tā, lai nodrošinātu, ka cena, ko maksā par ražošanas jaudas pieejamību, tiecas uz nulli, ja sagaidāms, ka piegādātās jaudas līmenis būs pietiekams, lai apmierinātu jaudas pieprasījumu.

3.9.6. Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību

- (232) Pasākums būtu jāplāno tā, lai visām jaudām, kas var efektīvi veicināt ražošanas pietiekamības problēmas risināšanu, būtu iespēja piedalīties pasākumā, jo īpaši ņemot vērā šādus faktorus:
- a) tādu ražotāju līdzdalība, kas izmanto atšķirīgas tehnoloģijas, un tādu operatoru līdzdalība, kas piedāvā pasākumus ar līdzvērtīgu tehnisko sniegumu, piemēram, pieprasījuma pārvaldību, starpsavienojumus un uzglabāšanu. Neskarot 228. punktu, līdzdalības ierobežojums ir attaisnojams tikai, pamatojoties uz nepietiekamu tehnisko sniegumu, kas nepieciešams, lai novērstu ražošanas pietiekamības problēmu. Turklāt ražošanas pietiekamības pasākumam jābūt pieejamam gan pieprasījuma, gan piedāvājuma potenciālajai apvienošanai;

[..].

(233) Pasākums:

- a) nedrīkstētu mazināt stimulus ieguldīt starpsavienojumu jaudā;
- b) nedrīkstētu apgrūtināt tirgus sasaisti, tostarp attiecībā uz balansēšanas tirgiem;
- c) nedrīkstētu ietekmēt ieguldījumu lēmumus par ražošanu, kas bija pirms pasākuma, vai operatoru lēmumus saistībā ar balansēšanas vai papildpakalpojumu tirgu;
- d) nedrīkstētu pārmērīgi stiprināt dominējošu ietekmi tirgū;
- e) līdzvērtīgu tehnisko un ekonomisko rādītāju gadījumā būtu jādod priekšroka ražotājiem, kuri rada zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni.”

Tiesvedības priekšvēsture

- 6 Tiesvedības priekšvēsture ir izklāstīta pārsūdzētā sprieduma 1.–20. punktā, un šīs tiesvedības vajadzībām to var apkopot šādi.
- 7 Prasītājām *Tempus Energy Ltd* un *Tempus Energy Technology Ltd* (turpmāk tekstā kopā – “*Tempus*”) ir elektroenerģijas piegādātāja licence Apvienotajā Karalistē, un tās pārdod elektroenerģijas patēriņa pārvaldības tehnoloģiju, citiem vārdiem – “pieprasījuma pārvaldības” tehnoloģiju, privātpersonām un juridiskajām personām.

- 8 Apstrīdētajā lēmumā minētā atbalsta shēma (turpmāk tekstā – “attiecīgais pasākums”) ir tas, ka Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karaliste ir ieviesusi jaudas tirgu, piešķirot atlīdzību elektroenerģijas jaudas piegādātājiem par to apņemšanos piegādāt elektroenerģiju vai samazināt vai atlikt elektroenerģijas patēriņu sistēmas spriedzes laikposmā. Šādas sistēmas mērķis, kā norādīts apstrīdētā lēmuma 3. apsvērumā, ir nodrošināt piegādes drošību.
- 9 Attiecībā uz jaudas tirgus darbību – nepieciešamais jaudas daudzums ir noteikts centralizēti, un ar izsoles palīdzību tirgus nosaka piemērotu šī daudzuma piegādes cenu. Izsoles notiek katru gadu, lai piegādātu nepieciešamo jaudu četrus gadus vēlāk (turpmāk tekstā – “T-4 izsoles”). Otra izsole tiek organizēta gadu pirms pamatizsoles piegādes gada (turpmāk tekstā – “T-1 izsoles”). T-4 izsoles sistemātiski tiek samazinātas par konkrētu daļu jaudas, ko “rezervē” T-1 izsolēm, ņemot vērā aplēses par tādas “rentablas” pieprasījuma pārvaldības jaudu, kas varētu piedalīties T-1 izsolēs. Apstrīdētajā lēmumā ir precizēts, ka, tā kā T-1 izsoles pieprasījuma pārvaldības operatori piedāvā labāku veidu, lai piekļūtu tirgum, Apvienotās Karalistes valdība apņemas T-1 izsolē iepirkt vismaz 50 % no četrus gadus iepriekš “rezervētās” jaudas. T-4 un T-1 izsoles (turpmāk tekstā – “pastāvīgās izsoles”) ir pastāvīga shēma. Papildus pastāvīgajai shēmai pastāvēja pārejas shēma, jo pirms 2018./2019. gada piegādes perioda bija paredzēts organizēt “pārejas” izsoles, kurās pamatā ir tiesības piedalīties pieprasījuma reakcijas pārvaldības operatoriem.
- 10 Ja tie tiek izvēlēti, jaudas piegādātājiem tiek piešķirts jaudas līgums par noslēguma cenu, proti, par vizuālo cenu, kas noteikta pēc izsoles ar lejupejošu soli. Pretendenti var iesniegt piedāvājumu par līgumiem, kuriem ir atšķirīgs darbības ilgums. Tādējādi, lai gan lielākajai daļai esošo jaudas piegādātāju ir piekļuve līgumiem uz vienu gadu, jaudas piegādātājiem, kuru iekārtu izmaksas pārsniedz 125 sterliņu mārciņu (GBP) (aptuveni 141 EUR) par kilovatu (kW) (renovējamās spēkstacijas), ir piekļuve līgumiem, kuru maksimālais ilgums ir trīs gadi, un jaudas piegādātājiem, kuru iekārtu izmaksas pārsniedz 250 GBP (aptuveni 282 EUR) par kW (jaunās spēkstacijas), ir piekļuve līgumiem, kuru maksimālais ilgums ir 15 gadi. Līgumi, kuru darbības ilgums pārsniedz vienu gadu, tiek piešķirti vienīgi T-4 izsolēs.
- 11 Atlīdzības par jaudu finansēšanas izmaksas sedz visi licencētie elektroenerģijas piegādātāji. Elektroenerģijas piegādātājiem piemērotā maksa tiek noteikta atkarībā no to tirgus daļas un tiek aprēķināta, ņemot vērā pieprasījumu, kāds no novembra līdz februārim tiek fiksēts darbdienu laikā no plkst. 16.00 līdz plkst. 19.00, lai tos stimulētu samazināt savu klientu pieprasījumu pēc elektroenerģijas periodos, kad tā parasti ir visaugstākā. Apstrīdētajā lēmumā ir norādīts, ka tādējādi būs nepieciešams mazāk jaudas un līdz ar to arī samazināsies jaudas tirgus izmaksas.
- 12 Ar apstrīdēto lēmumu Komisija nolēma necelt iebildumus pret attiecīgo pasākumu, pamatojoties uz to, ka tas ir saderīgs ar iekšējo tirgu saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, jo tas atbilst kritērijiem, kas noteikti 2014.–2020. gada pamatnostādņu 3.9. iedaļā.

Prasība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

- 13 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2014. gada 4. decembrī, *Tempus* cēla prasību atcelt apstrīdēto lēmumu.
- 14 Prasības pamatojumam tā izvirzīja divus pamatus, no kuriem pirmais attiecās uz LESD 108. panta 2. punkta pārkāpumu, nediskriminācijas, samērīguma un tiesiskās paļāvības aizsardzības principu pārkāpumu, kā arī kļūdainu faktu vērtējumu un otrs – uz pamatojuma neesamību.

- 15 Ar pārsūdzēto spriedumu Vispārējā tiesa apmierināja pirmo pamatu un, neizskatot otro pamatu, apmierināja prasību un atcēla apstrīdēto lēmumu.
- 16 It īpaši, kā izriet no pārsūdzētā sprieduma 267. punkta, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka pastāv objektīvu un saskanīgu netiešu pierādījumu kopums, kas attiecas, pirmkārt, uz saziņas pirms paziņošanas posma ilgumu un apstākļiem un, otrkārt, uz apstrīdētā lēmuma nepilnīgu un nepietiekamu saturu tādēļ, ka Komisija iepriekšējās izskatīšanas stadijā nebija veikusi atbilstošu izmeklēšanu par noteiktiem jaudas tirgus aspektiem, un tas liecina par to, ka šis lēmums tika pieņemts, neraugoties uz šaubu pastāvēšanu Regulas Nr. 659/1999 4. panta nozīmē, kuru dēļ Komisijai būtu bijusi jāskaidro LESD 108. panta 2. punktā paredzētā procedūra.

Lietas dalībnieku prasījumi apelācijas tiesvedībā

- 17 Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:
- atcelt pārsūdzēto spriedumu;
 - noraidīt prasību atcelt apstrīdēto lēmumu vai, pakārtoti, nodot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai, lai tā izvērtētu pirmajā instancē izvirzīto otro pamatu; un
 - katrā ziņā piespriest *Tempus* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus Vispārējā tiesā un apelācijas tiesvedībā.
- 18 Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste, tāpat kā Polijas Republika, kurai ar Tiesas priekšsēdētāja 2019. gada 5. jūlija lēmumu tika atļauts iestāties lietā Komisijas prasījumu atbalstam, atbalsta Komisijas prasījumus.
- 19 *Tempus* prasījumi Tiesai ir šādi:
- apelācijas sūdzību noraidīt kā nepieņemamu vai kā nepamatotu;
 - pakārtoti – lemt par pirmajā instancē izvirzīto otro pamatu, kas attiecas uz pamatojuma neesamību apstrīdētajā lēmumā, un atcelt apstrīdēto lēmumu;
 - piespriest Komisijai segt savus, kā arī atlīdzināt *Tempus* tiesāšanās izdevumus gan Vispārējā tiesā, gan Tiesā; un
 - piespriest Apvienotajai Karalistei segt savus tiesāšanās izdevumus.

Par apelācijas sūdzību

- 20 Apelācijas sūdzības pamatojumam Komisija izvirza tikai vienu pamatu, kas attiecas uz LESD 108. panta 2. un 3. punkta, kā arī Regulas Nr. 659/1999 4. panta 2. un 3. punkta kļūdainu interpretāciju.
- 21 Šis pamats ir sadalīts divās daļās, kas attiecas, pirmkārt, uz Vispārējās tiesas pieļautajām kļūdām, interpretējot jēdzienu “nopietnas grūtības”, kā arī uz to, ka saziņas pirms paziņošanas ilgums un apstākļi, trešo personu kritisko apsvērumu esamība, kā arī attiecīgā pasākuma sarežģītība un

novitāte ir ņemti vērā kā elementi, kas rada šādas grūtības, un, otrkārt, uz to, ka Vispārējā tiesa nav pareizi konstatējusi, ka Komisija nav pienācīgi pārbaudījusi Apvienotās Karalistes jaudas tirgus noteiktus aspektus.

Par vienīgā pamata pirmo daļu

Lietas dalībnieku argumenti

- 22 Komisija sava vienīgā pamata pirmās daļas atbalstam izvirza piecus iebildumus. Ar pirmo iebildumu Komisija, kuru atbalsta Apvienotā Karaliste un Polijas Republika, būtībā apgalvo, ka pārsūdzētā sprieduma 68.–72. punktā Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu attiecībā uz tādas pārbaudes apjomu, kura Komisijai jāveic attiecībā uz dalībvalsts paziņoto valsts atbalsta pasākumu. Vispārējā tiesa esot kļūdaini uzskatījusi, ka šajā lietā Komisija nevarēja aprobežoties tikai ar Apvienotās Karalistes sniegto informāciju, bet tai esot bijis jāveic pašai sava izmeklēšana un jāmeklē citi informācijas avoti, lai veiktu savu vērtējumu iepriekšējās izskatīšanas stadijā.
- 23 Komisija uzskata, ka Vispārējās tiesas apsvērumi nozīmē, ka tai ir pienākums sākt formālu izmeklēšanas procedūru ikreiz, kad tās lēmums pilnībā neatspēko trešo personu kritiskos apsvērumus par aplūkoto atbalsta pasākumu. Komisija uzsver, ka šajā lietā tā nav saņēmusi nekādu oficiālu sūdzību par attiecīgo pasākumu. Turklāt tā neesot ignorējusi apsvērumus, kurus neoficiāli un spontāni formulējušas trešās personas saziņas pirms paziņošanas neformālajā posmā. Tomēr tā uzskata, ka tai nebija pienākuma meklēt informāciju no citiem avotiem. Tas, ka Vispārējā tiesa ir nospriedusi pretējo, nozīmējot, ka iepriekšējās izskatīšanas procedūra esot tikusi pārveidota par veikta pasākuma izmeklēšanas procedūru pēc savas ierosmes, turklāt atņemot tai piešķirto rīcības brīvību, lai konstatētu, vai pastāv šaubas par pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.
- 24 Turklāt, ņemot vērā ievērojamās atšķirības, kas pastāv starp paziņotu atbalstu un nelikumīgu atbalstu, kas īstenots, pārkāpjot LESD 108. panta 3. punktu, Komisija uzskata, ka no 1998. gada 2. aprīļa sprieduma Komisija/*Sytraval* un *Brink's France* (C-367/95 P, EU:C:1998:154, 62. punkts) nevar secināt, ka paziņotā atbalsta gadījumā tai pēc savas ierosmes ir jāizmeklē visi apstākļi un jāuzklausā ieinteresētās personas un jāatbild uz visiem to argumentiem, ja informācija, kuru sniedz paziņojumu veicošā dalībvalsts, tai ir pietiekama, lai gūtu pārliecību sākotnējās pārbaudes beigās, ka paziņotais pasākums nav atbalsts vai – ja tas ir jākvalificē par tādu –, ka tas ir saderīgs ar iekšējo tirgu.
- 25 Apvienotā Karaliste un Polija arī uzskata, ka Vispārējā tiesa ir piemērojusi acīmredzami pārāk zemu robežu, lai konstatētu, ka šajā lietā pastāv šaubas, un nav ņēmusi vērā rīcības brīvību, kas Komisijai ir, piemērojot LESD 107. panta 3. punktu un pieņemot lēmumu sākt vai nesākt formālo izmeklēšanas procedūru. Tās uzskata, ka Vispārējās tiesas pieejas rezultātā pretēji tam, kas ir paredzēts Regulā Nr. 659/1999, faktiski tiek novērsta jebkāda atšķirība starp iepriekšējo izskatīšanu un formālo izmeklēšanas procedūru. Turklāt šāda pieeja liktu Komisijai turpināt izmeklēšanu, ja ieinteresētā puse sākotnējās izskatīšanas laikā paustu bažas par attiecīgo pasākumu, pat ja šī puse nav iesniegusi nevienu pierādījumu. Turklāt tas, ka šajā lietā Komisija nav atbildējusi uz katru no *Tempus* procesa laikā izvirzītajiem argumentiem, nenozīmējot, ka tā nevarēja pieņemt apstrīdēto lēmumu, pamatojoties uz tās rīcībā esošo informāciju. Tas, ka šis lēmums nav apmierinājis *Tempus*, nepierādot, ka Komisijai neesot bijusi informācija, kas tai ļautu pieņemt šāda veida pasākumu.

- 26 Ar otro iebildumu Komisija apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 79. un nākamajos punktos uzskatīdama, ka tāda pasākuma iezīmes kā tā tehniskā sarežģītība, novitāte vai atbalsta summa absolūtā izteiksmē var liecināt par “nopietnām grūtībām”, nosakot šī pasākuma saderību ar LESD. Patiesībā šie elementi neesot atbilstoši, lai izvērtētu šo jautājumu, un Komisija tieši cenšoties pārvarēt lietas materiālu tehniskās grūtības saziņas pirms paziņošanas laikā. Turklāt judikatūrā esot atzīts, ka šādi elementi var attaisnot to, ka iepriekšējās izskatīšanas procedūrai ir vajadzīgs ilgāks laiks, nesākot formālo izmeklēšanas procedūru. Pārsūdzētajā spriedumā esot apšaubīta šī judikatūra un norādīts uz pasākuma sarežģītību kā apstākli, kas var nevis attaisnot ilgstošu saraksti ar attiecīgo dalībvalsti, bet gan noteikt Komisijai pienākumu sākt formālu izmeklēšanas procedūru.
- 27 Ar trešo iebildumu Komisija apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 85., 92., 106., 109. un 111. punktā uzskatot, ka saziņas pirms paziņošanas ilgums un trīs veidu operatoru iesniegto apsvērumu daudzveidība ir norāde par nopietnu grūtību pastāvēšanu un tādējādi novirzoties no savas judikatūras, no kuras izrietot, ka tikai tad, ja iepriekšējās izskatīšanas ilgums ir ievērojami ilgāks par divu mēnešu termiņu, aprēķinot to no pilnīgas paziņošanas saņemšanas, šis ilgums ir jāņem vērā kā norāde par nopietnām grūtībām. Komisija uzskata, ka lēmums paziņot par atbalsta pasākumu ir pilnībā attiecīgās dalībvalsts ziņā un, tā kā atbalsta pasākums nav ticis paziņots, Komisijas bezdarbībai nav nozīmes.
- 28 Ar ceturto iebildumu Komisija pārmet Vispārējai tiesai, ka tā, it īpaši pārsūdzētā sprieduma 101.–109. un 111. punktā, ir ņēmusi vērā vairāku operatoru Komisijai iesniegto apsvērumu dažādību un izcelsmi kā apstākļus, kas var radīt šaubas par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu. Šajā ziņā tā apgalvo, ka judikatūra, saskaņā ar kuru tai ir jārikojas ar rūpību saistībā ar sūdzībām par nelikumīgu atbalstu, proti, atbalstu, kas pieņemts bez iepriekšējas paziņošanas, nevar tikt attiecināta uz vēl nepaziņotiem un neīstenotiem atbalsta projektiem, attiecībā uz kuriem trešo personu spontāni izteiktie apsvērumi nevar tikt pielīdzināti sūdzībai, kas rada pienākumu neaizkavēt izmeklēšanu un pārbaudīt tajā ietvertos apgalvojumus noteiktā termiņā.
- 29 Visbeidzot, ar piekto iebildumu Komisija pārmet Vispārējai tiesai, ka tā pārsūdzētā sprieduma 86.–91. punktā ir uzskatījusi, ka pirmspaziņošanas posma mērķim nav jābūt plānotā pasākuma saderīguma pārbaudei un ka Komisija nevar jaukt pasākuma paziņošanas sagatavošanas – iespējams, iepriekšējo – posmu ar tā pārbaudes stadiju. Komisija uzskata, ka pirmspaziņošanas posma mērķis ir ļaut tai neformāli un konfidenciāli apmainīties ar informāciju, kas nepieciešama, lai nodrošinātu, ka paziņojums par šo pasākumu, kad tas tiks veikts, tiks uzskatīts par pilnīgu. Daudzos gadījumos, kā tas ir šajā lietā, pirmspaziņošanas saziņa sniedz iespēju pievērsties ierosinātā pasākuma aspektiem, kuri, iespējams, nepilnīgi atbilst noteikumiem valsts atbalsta jomā, kas ļautu attiecīgajai dalībvalstij veikt šim pasākumam vajadzīgos grozījumus pirms tā paziņošanas. Šāda saziņa tieši tiek veicināta sarežģītos gadījumos.
- 30 Apvienotā Karaliste un Polijas Republika arī uzskata, ka Vispārējā tiesa nav ievērojusi pirmspaziņošanas posma tiesisko un politisko ietvaru, kas izriet no paraugprakses kodeksa. Efektīvs pirmspaziņošanas posms ļautu samazināt atbalsta pasākuma īstenošanas aizkavēšanās risku, kas šajā gadījumā esot bijis īpaši svarīgi Apvienotajai Karalistei. Pretēji tam, ko esot nospriedusi Vispārējā tiesa, esot lielas izredzes, ka stingrs pirmspaziņošanas posms attiecībā uz jaunu un sarežģītu pasākumu ļautu kļūdēt jebkādas šaubas par attiecīgā pasākuma saderību ar LESD.

- 31 Apvienotā Karaliste uzskata, ka šajā lietā Komisijai nebija jāveic novērtējums, pateicoties pirmspaziņošanas posmam, kura laikā tā savāca informāciju, kas ļauj atbildēt uz Komisijas jautājumiem, grozīja pasākumu, ko tā plānoja paziņot, un veica valsts apspriedes, lai iegūtu pierādījumus no ieinteresētajām personām. Ja pirmspaziņošanas posmā notikušās sarakstes ilgums būtu arguments par labu formālās izmeklēšanas procedūras sākšanai, ne Komisija, ne dalībvalstis nebūtu ieinteresētas ciešā sadarbībā šajā posmā.
- 32 Atbildot uz pirmo iebildumu, *Tempus* norāda, ka Komisijas argumentācijā neesot ņemts vērā jēdziena “šaubas” objektīvais raksturs, un tas nozīmējot, ka Komisijai esot jāpārsniedz attiecīgās dalībvalsts subjektīvais raksturs un jālūdz visa atbilstošā informācija, lai veiktu visaptverošu vērtējumu, papildus šīs dalībvalsts vai attiecīgā gadījumā sūdzības iesniedzēja sniegtajiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem. Tādējādi Vispārējā tiesa nekādi neesot pārkāpusi judikatūru, uzskatot, ka Komisija nevarēja tikai pieņemt Apvienotās Karalistes informāciju un apgalvojumus un ka tā šajā gadījumā nav pienācīgi ņēmusi vērā trešo personu sniegto informāciju. Tieši pretēji, no judikatūras izrietot, ka Komisijas pārbaude būtu bijusi pietiekama tikai tad, ja tā būtu pārliecinājusies par paziņotājas dalībvalsts izvirzīto argumentu pamatotību. Turklāt Komisijas arguments, saskaņā ar kuru pārsūdzētajā spriedumā ietvertu apsvērumu dēļ tā esot spiesta sākt formālu izmeklēšanas procedūru ikreiz, kad trešās personas izsaka kritiskus apsvērumus par paziņoto pasākumu, esot balstīts uz kļūdainu pārsūdzētā sprieduma izpratni. Proti, pēc *Tempus* domām, Vispārējā tiesa esot lēmusi par šaubu esamību, pamatojoties ne tikai uz trešo personu apsvērumiem, bet arī uz attiecīgās dalībvalsts sniegtās informācijas un trešo personu formulēto apsvērumu nepietiekamu analīzi.
- 33 Turklāt *Tempus* norāda, ka Komisijas pienākums, kas minēts 1998. gada 2. aprīļa spriedumā Komisija/*Sytraval* un *Brink's France* (C-367/95 P, EU:C:1998:154, 62. punkts), paplašināt valsts atbalsta pasākuma pārbaudi tiktāl, lai pārsniegtu vienkāršu faktisko un tiesisko apstākļu analīzi, kurus tai attiecīgajā gadījumā ir darījis zināmus sūdzības iesniedzējs vai dalībvalsts, kura šo pasākumu ir paziņojusi, tieši izrietot gan no labas pārvaldības principa, kas ir vienlīdz piemērojams gan sūdzībai, gan paziņojumam. *Tempus* piebilst, ka Komisija vienmēr nevarot paļauties uz paziņojošās dalībvalsts paziņojumiem, jo pēdējā minētā, ciktāl tā ir paredzējusi piešķirt atbalstu, nevarot tikt uzskatīta par objektīvu tirgus dalībnieku. Līdz ar to, ja paziņojumā ir konstatētas pretrunas vai ja trešās personas norāda problēmas, Komisijas pienākums paplašināt faktisko un tiesisko apstākļu, kas tai darīti zināmi, pārbaudi esot atbilstoša procesuālā garantija.
- 34 Attiecībā uz Komisijas otro līdz piekto iebildumu *Tempus* vispirms norāda, ka tie esot nepieņemami, jo tie attiecoties uz faktu jautājumiem un ka Komisija neesot atsaukusies ne uz Vispārējās tiesas veiktu faktu sagrozīšanu, ne uz kļūdainu faktu kvalifikāciju. Komisija arī neesot precizējusi, uz kuriem pārsūdzētā sprieduma punktiem attiecas šie iebildumi.
- 35 Attiecībā uz lietas būtību *Tempus*, atbildot uz otro iebildumu, norāda, ka pārsūdzētā sprieduma 79.–84. punktā Vispārējā tiesa esot vienīgi aprakstījusi atbilstošos faktus, proti, ka attiecīgais pasākums esot nozīmīgs, sarežģīts un jauns. Vispārējā tiesa neesot noteikusi nevienu jaunu tiesību principu, bet esot balstījusies uz īpašajiem lietas apstākļiem, saistībā ar kuriem bija nepieciešami īpaši apsvērumi.
- 36 Attiecībā uz trešo un piekto iebildumu *Tempus* norāda, ka pārsūdzētā sprieduma 85. un nākamajos punktos Vispārējā tiesa esot pamatoti konstatējusi, ka sākotnējā izskatīšana ir tikusi paātrināta un ilga tikai vienu mēnesi, lai gan pirmspaziņošanas kontakti esot bijuši gari un būtiski. Vispārējā tiesa esot atgādinājusi pirmspaziņošanas posma mērķus, kas izriet no paraugprakses kodeksa, kā arī no Regulā Nr. 659/1999 paredzētās iepriekšējās izskatīšanas

priekšmetu, un no tā secinājusi, ka Komisija nevarēja jaukt paziņojuma sagatavošanu ar tā iepriekšēju un pēc tam formālu pārbaudi. Kā esot norādījusi Vispārējā tiesa, pirmspaziņošanas posmā esot tikuši uzdoti jautājumi pēc būtības par attiecīgā pasākuma būtiskajiem aspektiem. Taču Komisija esot secinājusi, ka tai nav nekādu šaubu, lai gan tā bija gatava sākt iepriekšējo izskatīšanu. Šajā kontekstā *Tempus* uzskata, ka īsais iepriekšējās izskatīšanas ilgums varēja būt tikai netieša norāde uz to, ka Komisijai būtu jābūt šaubām. Fakti, par kuriem ir runa šajā lietā, esot izņēmuma apstākļi, kas pamatojot Vispārējās tiesas apsvērumus, kas izklāstīti pārsūdzētā sprieduma 111.–115. punktā.

- 37 Attiecībā uz ceturto iebildumu *Tempus* norāda, ka Vispārējā tiesa esot ņemusi vērā saskanīgu netiešu pierādījumu kopuma esamību, nevis tikai sūdzību esamību, lai secinātu, ka Komisija esot kļūdaini konstatējusi šaubu neesamību. Citiem vārdiem sakot, drīzāk tas, ka apstrīdētajā lēmumā nav ņemta vērā “sūdzības” būtība, esot licis Vispārējai tiesai secināt, ka šajā lietā pastāv šaubas. Patiesībā šīs lietas izņēmuma īpatnība izpaudās tajā, ka pirmspaziņošanas posms tika izmantots ļaunprātīgi kā sākotnējā izskatīšana, tādējādi padarot šo pēdējo par otršķirīgu pārbaudi.

Tiesas vērtējums

- 38 Ir jāatgādina, ka tāda lēmuma – kā apstrīdētais lēmums – necelt iebildumus, kas ir pamatots ar Regulas Nr. 659/1999 4. panta 3. punktu, tiesiskums ir atkarīgs no tā, vai Komisijai, izskatot tās rīcībā esošo informāciju un pierādījumus paziņotā pasākuma iepriekšējās izskatīšanas posmā, objektīvi vajadzēja rasties šaubām par šī pasākuma saderību ar kopējo tirgu, ņemot vērā, ka šādu šaubu gadījumā ir jāsāk oficiālā izmeklēšanas procedūra, kurā var piedalīties minētās regulas 1. panta h) punktā minētās ieinteresētās personas (spriedums, 2020. gada 3. septembris, *Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland* u.c./Komisija, C-817/18 P, EU:C:2020:637, 80. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 39 Ja prasītājs lūdz atcelt lēmumu necelt iebildumus, tas galvenokārt apstrīd to, ka Komisijas lēmums par attiecīgo atbalstu ir ticis pieņemts, šai iestādei nesākot formālo izmeklēšanas procedūru un tādējādi pārkāpjot tā procesuālās tiesības. Lai tiktu apmierināta prasītāja prasība atcelt tiesību aktu, tas var izvirzīt jebkādu pamatu, lai pierādītu, ka Komisijai, izskatot tās rīcībā esošo informāciju un pierādījumus paziņotā pasākuma iepriekšējās izskatīšanas posmā, būtu jārodas šaubām par šī pasākuma saderību ar iekšējo tirgu. Šādu argumentu izmantošanas dēļ tomēr nevar tikt grozīts prasības priekšmets, nedz mainīti tās pieņemamības nosacījumi. Tieši pretēji, tas, ka pastāv šaubas par šo saderību, ir tieši tas pierādījums, kas ir jāiesniedz, lai pierādītu, ka Komisijai bija jāsāk LESD 108. panta 2. punktā paredzētā oficiālā izmeklēšanas procedūra (spriedums, 2020. gada 3. septembris, *Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland* u.c./Komisija, C-817/18 P, EU:C:2020:637, 81. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 40 Pierādījumi par šaubu esamību par attiecīgā atbalsta saderību ar iekšējo tirgu, kas ir jāmeklē gan apstākļos, kādos tika pieņemts lēmums neizvirzīt iebildumus, gan šī lēmuma saturā, ir jāiesniedz personai, kas lūdz atcelt šo lēmumu, pamatojoties uz saskanīgu netiešo pierādījumu kopumu (spriedums, 2020. gada 3. septembris, *Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland* u.c./Komisija, C-817/18 P, EU:C:2020:637, 82. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 41 Konkrēti, izvērtējuma, kuru Komisija veica iepriekšējās izskatīšanas procedūras laikā, nepietiekamais vai nepilnīgais raksturs ir netiešs pierādījums nopietnu grūtību esamībai, kuru esamība rada tai pienākumu sākt formālo izmeklēšanas procedūru (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 12. oktobris, *Land Hessen/Pollmeier Massivholz*, C-242/15 P, nav publicēts, EU:C:2016:765, 38. punkts).

- 42 Turklāt lēmuma necelt iebildumus, kas pieņemts iepriekšējas izskatīšanas procedūras beigās, tiesiskums Savienības tiesai ir jāvērtē, pamatojoties ne tikai uz informāciju, kāda bija Komisijas rīcībā lēmuma pieņemšanas brīdī, bet arī uz elementiem, kuri varēja būt tās rīcībā (spriedums, 2021. gada 29. aprīlis, *Achemos Grupē* un *Achema/Komisija*, C-847/19 P, nav publicēts, EU:C:2021:343, 41. punkts).
- 43 Informācijā, kas “varēja būt” Komisijas rīcībā, ietilpst tāda informācija, kurai, šķiet, ir nozīme vērtējumā, kas jāveic saskaņā ar šī sprieduma 38. punktā atgādināto judikatūru, un kuru tā, iesniedzot pieteikumu, varēja iegūt administratīvā procesa gaitā (spriedums, 2021. gada 29. aprīlis, *Achemos Grupē* un *Achema/Komisija*, C-847/19 P, nav publicēts, EU:C:2021:343, 42. punkts).
- 44 Proti, Komisijai attiecīgo pasākumu izmeklēšanas procedūra ir jāveic rūpīgi un objektīvi, lai galīgā lēmuma, kurā tiek konstatēta atbalsta pastāvēšana un attiecīgajā gadījumā – tā nesaderība un prettiesiskums, pieņemšanas brīdī tās rīcībā būtu cik vien iespējams pilnīgākie un ticamākie pierādījumi (spriedums, 2021. gada 29. aprīlis, *Achemos Grupē* un *Achema/Komisija*, C-847/19 P, nav publicēts, EU:C:2021:343, 43. punkts).
- 45 Tomēr, lai gan Tiesa ir nospriedusi, ka, izvērtējot valsts atbalsta esamību un tiesiskumu, var būt nepieciešams, lai Komisija vajadzības gadījumā veiktu ne tikai to faktisko un tiesisko apstākļu pārbaudi, kuri tai darīti zināmi (spriedums, 1998. gada 2. aprīlis, *Komisija/Sytraval* un *Brink's France*, C-367/95 P, EU:C:1998:154, 62. punkts), no šīs judikatūras nevar secināt, ka Komisijai pēc savas iniciatīvas un bez jebkādas norādes šajā ziņā būtu jāizmeklē visa informācija, kurai varētu būt saikne ar tās izskatāmo lietu, pat ja šī informācija būtu publiski pieejama (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 29. aprīlis, *Achemos Grupē* un *Achema/Komisija*, C-847/19 P, nav publicēts, EU:C:2021:343, 49. un 50. punkts).
- 46 Šajā lietā pārsūdzētā sprieduma 70. punktā Vispārējā tiesa ir norādījusi, ka, lai pierādītu, ka pastāv šaubas Regulas Nr. 659/1999 4. panta 4. punkta izpratnē, *Tempus* pietiek pierādīt, ka Komisija nav rūpīgi un objektīvi meklējusi un pārbaudījusi visus šajā pārbaudē nozīmīgos apstākļus vai ka tā tos nav pienācīgi ņēmusi vērā, lai kļiedētu jebkādas šaubas par paziņotā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.
- 47 Turklāt, pārsūdzētā sprieduma 71. punktā atgādinājusi šī sprieduma 42. un 43. punktā minēto judikatūru, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 72. punktā tostarp apstiprināja, ka, lai pierādītu, ka pastāv šaubas par atbalsta saderību ar iekšējo tirgu, *Tempus* ir bijusi tiesīga atsaukties uz jebkuru nozīmīgo informāciju, kas bija vai varētu būt Komisijas rīcībā apstrīdētā lēmuma pieņemšanas brīdī.
- 48 Taču, kā būtībā apgalvo Komisija, Vispārējā tiesa nav ievērojusi Komisijas pienākumu apjomu paziņota pasākuma iepriekšējas izskatīšanas stadijā un līdz ar to ir pieļāvusi tiesību kļūdu.
- 49 Pārsūdzētā sprieduma 70. punktā Vispārējā tiesa būtībā nosprieda, ka Komisijai bija pienākums meklēt, pārbaudīt un ņemt vērā “visus nozīmīgos apstākļus”, kas noteikti ietver elementus, kuri Komisijai nav darīti zināmi un attiecībā uz kuriem Komisija nezināja par to esamību vai nozīmi saistībā ar paziņotā pasākuma pārbaudi. Taču šāda apjoma pienākums lielā mērā pārsniegtu Komisijas pienākumus, kādi tie izriet no šī sprieduma 38.–45. punktā atgādinātās Tiesas judikatūras.

- 50 Tas pats attiecas uz pārsūdzētā sprieduma 72. punktu, no kura izriet, ka, lai pierādītu, ka pastāv šaubas par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu, *Tempus* varēja atsaukties ne tikai uz visu atbilstošo informāciju, kas bija Komisijas rīcībā, bet arī uz jebkuru informāciju, kas “varēja būt” šīs iestādes rīcībā. Ar šādu argumentāciju tādējādi Vispārējā tiesa noprata, ka Komisijai būtu bijis jāapšaubā atbalsta pasākuma saderība ar iekšējo tirgu tikai tādēļ, ka pastāv nozīmīgs informācijas elements, kas būtu varējis būt tās rīcībā, un nav jāpierāda, ka šī iestāde faktiski zināja vai nu par šo pašu elementu, vai arī kādiem citiem elementiem, kas tai saskaņā ar šī sprieduma 45. punktā minēto Tiesas judikatūru liktu pārsniegt tikai tās rīcībā esošās informācijas pārbaudi.
- 51 Tas vien, ka pastāv potenciāli nozīmīgs informācijas elements, par kuru Komisijai nebija zināms un par kuru tai nebija pienākuma veikt izmeklēšanu, ņemot vērā informācijas elementus, kas faktiski bija tās rīcībā, nevar pierādīt nopietnu grūtību pastāvēšanu, kas šai iestādei būtu likušas sākt formālo izmeklēšanas procedūru.
- 52 No tā izriet, ka pirmais iebildums, ko Komisija ir izvirzījusi vienīgā pamata pirmajā daļā, ir pamatots.
- 53 Tomēr šī sprieduma 48. punktā konstatētā Vispārējās tiesas tiesību kļūda pati par sevi nevar izraisīt pārsūdzētā sprieduma atcelšanu.
- 54 Proti, pārsūdzētā sprieduma 267. punktā Vispārējā tiesa ir pamatojusi apstrīdētā lēmuma atcelšanu, norādot, “ka pastāv objektīvu un savstarpēji saskanīgu netiešu pierādījumu kopums, kurš ir balstīts, pirmkārt uz pirmspaziņošanas posma ilgumu un apstākļiem un, otrkārt, uz [strīdīgā] lēmuma saturu, kas nav pietiekams un pilnīgs, jo Komisija iepriekšējās izskatīšanas posmā nav pienācīgi izmeklējusi atsevišķus jaudas tirgus aspektus, un kurš liecina, ka Komisija [strīdīgo] lēmumu ir pieņēmusi, neraugoties uz to, ka pastāv šaubas”.
- 55 Komisija apstrīd pamatojumu, kas noveda pie šī divkāršā secinājuma, ar citiem iebildumiem, kuri izvirzīti saistībā ar vienīgā pamata pirmo daļu, kā arī šī pamata otro daļu. Līdz ar to pārsūdzētais spriedums būs jāatceļ tikai tad, ja no šo pārējo iebildumu un šīs pēdējās daļas analīzes izrietēs, ka šajā secinājumā ir pieļautas tiesību kļūdas.
- 56 *Tempus* izvirzītā iebilde par vienīgā pamata pirmās daļas otrā līdz piektā iebilduma nepieņemamību vispirms ir jānoraida.
- 57 Proti, no LESD 256. panta un Eiropas Savienības Tiesas statūtu 58. panta pirmās daļas izriet, ka, lai gan tikai Vispārējās tiesas kompetencē ir, pirmkārt, konstatēt faktus, izņemot gadījumu, kad šo konstatējumu materiālā neprecizitāte izriet no tai iesniegtajiem lietas materiāliem, un, otrkārt, veikt šo faktu vērtējumu, izņemot gadījumu, kad Vispārējai tiesai iesniegtie pierādījumi ir sagrozīti, saskaņā ar LESD 256. pantu Tiesas kompetencē ir pārbaudīt šo faktu juridisko kvalifikāciju un Vispārējās tiesas paredzētās tiesiskās sekas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 4. februāris, *Uniwersytet Wrocławski* un *Polija/REA*, C-515/17 P un C-561/17 P, EU:C:2020:73, 47. punkts),
- 58 Šajā lietā, pirmkārt, Komisija apelācijas sūdzībā ir juridiski pietiekami norādījusi, uz kuriem pārsūdzētā sprieduma punktiem attiecas vienīgā pamata pirmās daļas otrais līdz piektais iebildums. Otrkārt, no Komisijas argumentācijas izriet, ka ar šiem iebildumiem tā apstrīd nevis Vispārējās tiesas konstatēto faktu patiesumu, bet to, ka tie tikuši juridiski kvalificēti kā norādes, kas var pierādīt, ka pastāv šaubas par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.

- 59 Līdz ar to ir jāizvērtē pēc būtības, pirmām kārtām, vienīgā pamata pirmās daļas otrais iebildums.
- 60 Šajā ziņā ir jānorāda, ka pārsūdzētā sprieduma 79. punktā Vispārējā tiesa ir norādījusi, ka attiecīgais pasākums ir “nozīmīgs, sarežģīts un jauns”. Tā pamatoja šo kvalifikāciju, pirmkārt, minētā sprieduma 80. punktā atsaucoties uz to, ka summas, uz kurām attiecas ar strīdīgo lēmumu atļautā atbalsta shēma, ir īpaši lielas, minētā sprieduma 81. punktā konstatējot, ka gan šīs atbalsta shēmas definīcija, gan tās īstenošana ir sarežģīta, un, otrkārt, šī paša sprieduma 82. punktā uzsverot, ka apstrīdētajā lēmumā Komisija pirmo reizi bija novērtējusi no 2014.–2020. gada pamatnostādņu skatpunkta jaudas tirgu, kas, pēc Vispārējās tiesas domām, liecina, ka attiecīgais pasākums ir jauns gan saistībā ar tā mērķi, gan tā ietekmi uz nākotni.
- 61 Tomēr vispirms no Tiesas judikatūras izriet, ka atbalsta apmērs pats par sevi nevar radīt nopietnas grūtības, kas liktu Komisijai sākt LESD 108. panta 2. punktā paredzēto formālo izmeklēšanas procedūru (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1993. gada 15. jūnijs, *Matra/Komisija*, C-225/91, EU:C:1993:239, 36. punkts).
- 62 Turpinājumā, lai gan atbalsta pasākuma sarežģītība ietilpst lietas apstākļos, kas var attaisnot iepriekšējas izskatīšanas stadijas ievērojamu ilgumu (pēc analogijas skat. spriedumu, 2013. gada 13. jūnijs, *HGA u.c./Komisija*, C-630/11 P līdz C-633/11 P, EU:C:2013:387, 82. un 83. punkts), šāda sarežģītība nenozīmē, kā to būtībā ir norādījis ģenerālvokāts secinājumu 117. punktā, ka Komisijai katrā ziņā ir jāsāk formālā izmeklēšanas procedūra.
- 63 Visbeidzot, Komisijai nav arī pienākuma sākt šādu formālu izmeklēšanas procedūru tikai tādēļ vien, ka atbalsta pasākums ir jauns tādā ziņā, ka Komisija iepriekš nav izvērtējusi analogisku pasākumu.
- 64 Līdz ar to Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, par norādēm uz nopietnām grūtībām, kas esot pieprasījušas formālas izmeklēšanas procedūras sākšanu, izmantojot atbalsta, kas piešķirts, piemērojot attiecīgo pasākumu, būtiskumu, kā arī šī pasākuma sarežģītību un novitāti.
- 65 Otrām kārtām, ir jāizskata kopā trešais un piektais iebildums, ko Komisija ir izvirzījusi vienīgā pamata pirmajā daļā, ar kuru tā apstrīd pārsūdzētā sprieduma 85., 90.–92., 106., 109. un 111. punktu, būtībā pamatojoties uz to, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu un nav ievērojusi pirmspaziņošanas posma mērķi, kā norādes par nopietnu grūtību pastāvēšanu ņemot vērā saziņas pirms paziņošanas ilgumu un saturu.
- 66 Šajā ziņā no Regulas Nr. 659/1999 4. panta 3. un 5. punkta izriet, ka lēmums, ar kuru Komisija pēc iepriekšējas izskatīšanas konstatē, ka paziņotais pasākums ir saderīgs ar iekšējo tirgu, ir jāpieņem divu mēnešu laikā no dienas pēc pilnīga paziņojuma saņemšanas.
- 67 Saskaņā ar Tiesas judikatūru, lai gan ir taisnība, ka iepriekšējas izskatīšanas procedūras ilgums, kas pārsniedz Regulas Nr. 659/1999 4. panta 5. punktā paredzēto divu mēnešu termiņu, pats par sevi neļauj secināt, ka Komisijai bija jāsāk oficiālā izmeklēšanas procedūra, tomēr šis apstāklis var būt norāde, ka Komisijai varēja būt šaubas par attiecīgā atbalsta saderību ar iekšējo tirgu (spriedums, 2013. gada 24. janvāris, 3F/Komisija, C-646/11 P, nav publicēts, EU:C:2013:36, 32. punkts; šajā nozīmē skat. arī spriedumu, 2011. gada 22. septembris, *Belgique/Deutsche Post un DHL International*, C-148/09 P, EU:C:2011:603, 81. punkts).

- 68 Šajā lietā, tā kā attiecīgā pasākuma iepriekšējās izskatīšanas procedūra ilga tikai vienu mēnesi, kā to turklāt ir norādījusi Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 85. punktā, tā saskaņā ar šī sprieduma iepriekšējā punktā minēto judikatūru nevarēja būt norāde uz šaubu esamību attiecībā uz attiecīgā atbalsta saderību ar iekšējo tirgu.
- 69 Tomēr Vispārējā tiesa tajā pašā pārsūdzētā sprieduma punktā uzskatīja, ka, “ņemot vērā šīs lietas apstākļus”, šī pasākuma iepriekšējās izskatīšanas procedūras ilgums tomēr nevar būt norāde, kas pierāda, ka nav šaubu par attiecīgā atbalsta saderību ar iekšējo tirgu, jo ir svarīgi ņemt vērā arī saziņas starp Apvienoto Karalisti un Komisiju pirmspaziņošanas posmā ilgumu un saturu.
- 70 Šajā ziņā Vispārējā tiesa, pirmkārt, pārsūdzētā sprieduma 86.–91. punktā atgādināja paraugprakses kodeksa noteikumus attiecībā uz pirmspaziņošanas posmu un, otrkārt, šī sprieduma 92.–105. punktā apkopoja saziņu, kas notikusi starp Komisiju un Apvienoto Karalisti pirms attiecīgā pasākuma paziņošanas, kā arī trešo personu brīvprātīgu iejaukšanos. Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 106. punktā no tā secina, ka “no visa iepriekš minētā izriet, ka pirmspaziņošanas posms ir bijis ievērojami ilgāks nekā paraugprakses kodeksā parasti paredzētais divu mēnešu periods”.
- 71 Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 109. punktā norādīja, ka “pirmspaziņošanas posma ilgums un apstākļi [...] neļauj secināt, ka sākotnējās izskatīšanas procedūras nelielais ilgums norādītu, ka nepastāv šaubas par šīs shēmas saderību ar iekšējo tirgu; tieši pretēji – minētie apstākļi var norādīt, ka šādas šaubas pastāv”. Minētā sprieduma 111. punktā tā piebilda, ka attiecīgais pasākums ir “nozīmīgs, sarežģīts un jauns”.
- 72 Kā izriet no šī sprieduma 40. punktā minētās judikatūras, lietas dalībniekam, kas lūdz atcelt lēmumu necelt iebildumus par atbalsta pasākuma saturu, ir jāsniedz pierādījumi par to, ka pastāv šaubas par atbalsta pasākuma saderību ar iekšējo tirgu, vajadzības gadījumā izmantojot saskanīgu netiešu pierādījumu kopumu.
- 73 Līdz ar to Vispārējai tiesai, pretēji pārsūdzētā sprieduma 85. punktā izklāstītajiem apsvērumiem, nebija jānosaka, vai pastāv norādes, kas pierāda, ka nepastāv šaubas par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu. Gluži pretēji, tai bija jānoskaidro, vai *Tempus* ir sniegusi pierādījumus par šādu šaubu esamību, attiecīgā gadījumā izmantojot saskanīgu netiešu pierādījumu kopumu.
- 74 Vispārējā tiesa ne tikai nosprieda, ka pirmspaziņošanas posma ilgums un apstākļi neļauj uzskatīt, ka relatīvi īsais iepriekšējās izskatīšanas stadijas ilgums ir norāde uz šaubu neesamību. Kā izriet no pārsūdzētā sprieduma 109. punkta, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka pirmspaziņošanas posma garums un apstākļi paši par sevi liecina par šaubām par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.
- 75 Šādi rīkodamās, Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu.
- 76 No paraugprakses kodeksa 10. un 12. punkta izriet, kā būtībā ir konstatējusi pati Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 89. punktā, ka pirmspaziņošanas posma galvenais mērķis ir nodrošināt paziņošanas veidlapas atbilstību, lai pēc paziņošanas Komisija varētu pieņemt savu lēmumu termiņā, kas šim nolūkam paredzēts Regulas Nr. 659/1999 4. panta 5. punktā.
- 77 Protams, kā apgalvo Komisija, nekādi nav izslēgts, ka Komisija un attiecīgā dalībvalsts pirmspaziņošanas posmā arī apspriež paredzētā atbalsta pasākuma atbilstību iekšējam tirgum. No paraugprakses kodeksa 10. punkta izriet, ka informācijas apmaiņa starp Komisiju un attiecīgo

dalībvalsti var attiekties arī uz plānotā pasākuma aspektiem, kas rada problēmas. Tāpat šī paša kodeksa 12. punktā ir norādīts, ka pirmspaziņošanas posms, kas tiek veikts, ļauj izvērtēt arī visas problēmas pēc būtības, kuras ir izvirzītas ierosinātajā pasākumā.

- 78 Tomēr galīgā pārbaude par noteikta pasākuma atbilstību iekšējam tirgum var sākties tikai tad, kad šis pasākums ir ieguvis galīgo formu brīdī, kad tas ir paziņots Komisijai. Līdz ar to Vispārējās tiesas apsvērumi pārsūdzētā sprieduma 90. un 91. punktā, saskaņā ar kuriem attiecīgi pirmspaziņošanas posma mērķis nav novērtēt paziņotā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu un tikai pēc paziņojuma saņemšanas Komisija veic paziņotā pasākuma pārbaudi, kā tādi nav kļūdaini.
- 79 Tomēr tieši šī iemesla dēļ pirmspaziņošanas posma ilgums un apstākļi nevar būt norādes par iespējamajām grūtībām, ko rada paziņotais pasākums. Ir pilnīgi iespējams, ka garā pirmspaziņošanas posmā attiecīgā dalībvalsts būtu varējusi gūt labumu no saziņas ar Komisiju, lai grozītu paredzēto pasākumu tā, lai atrisinātu jebkādas problēmas, kas būtu varējušas rasties no tā sākotnēji iecerētās formas, lai šis pasākums tā galīgajā formā, kura ir noteikta paziņojuma laikā, vairs nerada nekādas grūtības.
- 80 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ir jāapmierina arī vienīgā pamata pirmās daļas trešais un piektais iebildums.
- 81 Trešām kārtām, ir jāizvērtē ceturtais iebildums, ko Komisija ir izvirzījusi vienīgā pamata pirmajā daļā un kas attiecas uz to, ka Vispārējā tiesa ir ņēmusi vērā Komisijai iesniegto apsvērumu skaitu un dažādību kā elementu, kas liecina par nopietnām grūtībām, ko radījis attiecīgais pasākums.
- 82 Šajā ziņā pārsūdzētā sprieduma 101. punktā Vispārējā tiesa ir norādījusi, ka no paziņojuma un strīdīgā lēmuma izriet, “ka trīs veidu operatori, ņemot vērā informāciju, kas tobrīd bija to rīcībā, ir izrādījuši vēlēšanos tieši un spontāni darīt Komisijai zināmus savus apsvērumus par atbalsta saderību”. Minētā sprieduma 102.–104. punktā Vispārējā tiesa sniedza īsus precizējumus par attiecīgajiem operatoriem un jautājumiem, kas aplūkoti to apsvērumos.
- 83 Pārsūdzētā sprieduma 109. punktā Vispārējā tiesa ir vienīgi norādījusi, ka “dažādie apsvērumi [par attiecīgo pasākumu], kurus trīs dažādi operatori ir iesnieguši”, ir elements, kas var liecināt par šaubu esamību attiecībā uz šī pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.
- 84 Turklāt pēc tam, kad tā minētā sprieduma 111. punktā bija uzsvērusi, ka “attiecībā uz trīs šī pasākuma aspektiem iebildumus ir cēlušī dažādi operatori, kuriem no šī pasākuma būtu jāgūst labums”, nesniedzot papildu precizējumus par šo konstatējumu pamatojumu un iespējamām problēmām, ko tie radīja, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka šis apstāklis ir viens no tiem, kas saskaņā ar minētā sprieduma 115. punktu ir uzskatāms par norādi, kura ļauj pierādīt, ka pastāv šaubas par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.
- 85 Kā ģenerālvokāts būtībā ir norādījis secinājumu 103. punktā, Komisijai nav pienākuma sākt atbalsta pasākuma formālo izmeklēšanas procedūru tikai tāpēc vien, ka ieinteresētās trešās personas spontāni iesniedza apsvērumus par paziņoto pasākumu, neatkarīgi no šādu apsvērumu izcelsmes vai skaita. Tikai tad, ja šajos apsvērumos ir norādīti elementi, kas var liecināt par nopietnu grūtību pastāvēšanu paziņotā pasākuma izvērtēšanā, Komisijai ir jāsāk formālā izmeklēšanas procedūra.

- 86 Šajā lietā Vispārējā tiesa nav norādījusi, ka Komisijai iesniegtajos apsvērumos būtu minēti šāda rakstura elementi, un ir balstījusies vienīgi uz šo apsvērumu skaitu un “daudzveidību” kā elementiem, kas var liecināt par šaubu esamību attiecībā uz attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.
- 87 Šādi rīkojoties, kā pamatoti norāda Komisija, Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā ir pieļāvusi tiesību kļūdu, līdz ar to vienīgā pamata pirmās daļas ceturtais iebildums un līdz ar to šī daļa kopumā ir jāapmierina.
- 88 Tomēr šī sprieduma 53.–55. punktā izklāstīto iemeslu dēļ ir jāizvērtē arī vienīgā pamata otrā daļa.

Par vienīgā pamata otro daļu

Lietas dalībnieku argumenti

- 89 Ar vienīgā pamata otro daļu Komisija, kuru atbalsta Apvienotā Karaliste un Polijas Republika, apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, pārmetot Komisijai, ka tā nav veikusi atbilstošu izmeklēšanu attiecībā uz noteiktiem jaudas tirgus aspektiem Apvienotajā Karalistē.
- 90 Ar pirmo iebildumu Komisija kritizē Vispārējās tiesas vērtējumu pārsūdzētā sprieduma 146., 152. un 154.–156. punktā, saskaņā ar kuru tā neesot pietiekami apsvērusi pieprasījuma pārvaldības reālo potenciālu jaudas tirgū, kas tai esot liedzis rasties šaubām par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.
- 91 Šajā ziņā tā precizē, ka, lai gan 2014.–2020. gada pamatnostādņēs ir paredzēts izvērtēt pieprasījuma dalībnieku dalības ietekmi, tostarp to pasākumu aprakstu, kuru mērķis ir veicināt pieprasījuma pārvaldību, tajās nekādi netiek prasīts sistemātisks atbalsts par labu pieprasījuma pārvaldības tehnoloģijai, kā to, šķiet, prasa Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā.
- 92 Tā piebilst, ka pārsūdzētajā spriedumā nav minēts neviens iemesls, kura dēļ tai būtu bijis jāapšaubā tās rīcībā esošie dokumenti par pieprasījuma pārvaldības potenciālu. Neesot strīda par to, ka attiecīgā pasākuma pieņemšanas brīdī ne Apvienotā Karaliste, ne Komisija nevarēja pilnīgi precīzi novērtēt pieprasījuma pārvaldības tehnoloģijas ilgtermiņa potenciālu. Turklāt Komisija esot pārbaudījusi, vai attiecīgais pasākums bija atklāts un sniedza atbilstošus stimulus attiecīgajiem operatoriem, līdz ar to tai neesot bijis jāveic pašai savi pētījumi un aplēses par pieprasījuma pārvaldības potenciālu, lai noteiktu, vai Apvienotās Karalistes jaudas tirgus ir saderīgs ar 2014.–2020. gada pamatnostādņēm. Tas, ka pieprasījuma pārvaldības operatori saistībā ar attiecīgo pasākumu vēlējas radīt stimulus, neesot pielīdzināms nopietnu grūtību pastāvēšanai. Līdz ar to Komisija uzskata, ka tai nebija nekāda iemesla uzskatīt, ka Apvienotās Karalistes iesniegtā pieprasījuma pārvaldības potenciāla un tādējādi izsolāmās jaudas daudzuma novērtējums varētu radīt nopietnas grūtības.
- 93 Ar otro iebildumu Komisija apstrīd pārsūdzētā sprieduma 159.–259. punktā ietverto analīzi par apgalvoto diskriminējošo vai nelabvēlīgo attieksmi pret pieprasījuma pārvaldību. It īpaši Komisija kritizē Vispārējās tiesas secinājumu, ka tai esot vajadzējis šaubīties par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu, ņemot vērā, pirmkārt, jaudas līgumu ilgumu, otrkārt, izmaksu atgūšanas metodi un, treškārt, dalības izsolēs nosacījumus.

- 94 Pirmkārt, saistībā ar jaudas līgumu ilgumu Komisija uzskata, ka Vispārējā tiesa esot kļūdijusies, uzskatīdama, tostarp pārsūdzētā sprieduma 181. un 182. punktā, ka tai esot bijis jāpārbauda pieprasījuma pārvaldības operatoru kapitāla izmaksas un finansēšanas grūtības pirms piekrišanas Apvienotās Karalistes nostājai, saskaņā ar kuru nebija nepieciešams šiem operatoriem piedāvāt līgumus uz termiņu, kas ilgāks par gadu. Līgumi uz vienu gadu esot bijuši normāla parādība, nevis izņēmums, un *Tempus* neesot nekad apstrīdējusi to, ka pieprasījuma pārvaldības operatoru sākotnējās ieguldījumu izmaksas nekādi nav līdzīgas jauno jaudas piegādātāju izmaksām. Turklāt pieredze, kas gūta kopš jaudas tirgus īstenošanas 2014. gadā, neļaujot secināt, ka diferencēta piekļuve ilgtermiņa nolīgumiem būtu sniegusi konkurences priekšrocību jaunām ražošanas jaudām.
- 95 Otrkārt, attiecībā uz izmaksu atgūšanas metodi Komisija apgalvo, ka šim attiecīgā pasākuma aspektam, kas ietilpst jaudas tirgus finansēšanā, nebija tiešas nozīmes, lai novērtētu minētā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu, jo nepastāv cieša saikne starp ieņēmumiem no elektroenerģijas piegādātājiem piemērotās nodevas un atbalsta summu. Turklāt Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 199. un 211. punktā esot kļūdaini atsaukusies uz 2014.–2020. gada pamatnostādņu 27. punkta e) apakšpunktu, kā arī uz 69. un 92. punktu, lai gan atbilstošie novērtējuma kritēriji esot ietverti minēto pamatnostādņu 3.9.5. un 3.9.6. iedaļā.
- 96 Katrā ziņā Vispārējā tiesa esot pieļāvusi kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 210. punktā nospriežot, ka Komisijai esot bijis jāpārbauda, vai attiecīgais pasākums ietver tādu pašu stimulu kā agrāks projekts, kura mērķis bija samazināt elektroenerģijas patēriņu intensīva patēriņa stundās. Komisija uzskata, ka pietiktu secināt, ka šis pasākums ietver šādu paredzamu stimulu, kā tas bija šajā gadījumā. Pieprasot, lai tā pārbaudītu, vai izmantotā finansēšanas metode vislabāk var veicināt pieprasījuma pārvaldību, Vispārējā tiesa esot pievērsusi pārmērīgu un nepamatotu uzmanību pasākumiem, kuru mērķis ir veicināt pieprasījuma pārvaldību. Komisija šajā ziņā norāda, ka izmaksu atgūšanas metode ir kompromiss starp interesi saglabāt stimulu samazināt patēriņu un nepieciešamību mazināt piegādātāju nenoteiktību attiecībā uz izmaksu daļu, kas tiem, iespējams, būs jāsedz. Ja vien nav iemesla uzskatīt, ka dalībvalsts novērtējums ir nepareizs vai kļūdainis, Komisijai nevar būt pienākums kritizēt valsts pasākumu koncepciju, ko tā uzskata par stingri pamatotu.
- 97 Polijas Republika arī uzskata, ka pārsūdzētā sprieduma 210. punktā Vispārējā tiesa pārāk šauri ir koncentrējusies uz jautājumu, vai attiecīgais pasākums veicina pieprasījuma pārvaldības attīstību, ignorējot Komisijas rīcības brīvību attiecībā uz pasākuma saderību ar 2014.–2020. gada pamatnostādņiem.
- 98 Treškārt, Komisija uzskata, ka Vispārējā tiesa ir kļūdaini uzskatījusi, ka tai bija jābūt šaubām par nosacījumiem dalībai jaudas tirgū, kuriem pakļauti pieprasījuma pārvaldības operatori, jo Apvienotā Karaliste bija apņēmusies pieprasījuma pārvaldības operatoriem piedāvāt vismaz 50 % no T-1 izsolēm rezervētā apjoma, kas pieprasījuma pārvaldības operatoriem sniegtu labāku pieeju tirgum. Pārsūdzētā sprieduma 242. un 243. punktā esot ietverts šajā ziņā acīmredzami kļūdainis vērtējums, jo šīs saistības, kas minētas apstrīdētā lēmuma 46. apsvērumā, esot juridiski saistošas. Ja dalībvalstij būtu jāatkāpjas no minētajām saistībām, apstrīdētais lēmums vairs neattiektos uz šādi pieņemtu pasākumu.
- 99 Apvienotā Karaliste arī uzskata, ka, ņemot vērā tās apņemšanos izsolīt T-1 izsolēs vismaz 50 % no sākotnēji rezervētā apjoma, Vispārējās tiesas šajā ziņā pārsūdzētā sprieduma 242. un 243. punktā paustā kritika ir nepamatota. Turklāt tā uzskata, ka Komisijai bija tiesības piekrist šīm saistībām, neprasot, lai Apvienotā Karaliste pierāda, ka tās ir integrētas valsts tiesībās. Visbeidzot Apvienotā

Karaliste atgādina, ka, lai gan T-1 izsoles var būt privileģēts ceļš atsevišķiem pieprasījuma pārvaldības operatoriem, tiem ir arī iespēja piedalīties T-4 izsolēs, kurās tie turklāt ir atspoguļojuši izcilus rezultātus.

- 100 Attiecībā uz apstrīdētajā lēmumā norādīto 2 megavatu (MW) dalības sliekšni Komisija norāda, ka neviena trešā persona šajā ziņā nav izteikusi iebildumus, līdz ar to informācija, kas bija tās rīcībā iepriekšējās izskatīšanas laikā, nevarēja radīt šaubas par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu. *Tempus* šo robežvērtību esot apstrīdējusi tikai replikas stadijā Vispārējā tiesā, līdz ar to šis iebildums esot bijis jāatzīst par nepieņemamu. Katrā ziņā pārsūdzētā sprieduma 256. punktā Vispārējās tiesas veiktais salīdzinājums ar *Pennsylvania-New Jersey-Maryland (PJM)* jaudas tirgu Amerikas Savienotajās Valstīs esot neatbilstošs un pierādot *Tempus* formulēto pārmēģinājumu pamatotības kritiskas pārbaudes neesamību. Turklāt otrajā pārejas izsolē Apvienotā Karaliste esot samazinājusi dalības robežvērtību līdz 500 kW bez nozīmīgiem rezultātiem, jo tikai 2,7 % no pieprasījuma pārvaldības operatoru iesniegtajiem piedāvājumiem esot bijuši zemāki par šo sliekšni.
- 101 Līdz ar to Komisija uzskata, ka tā, pamatojoties uz tās rīcībā esošo informāciju, varēja pamatoti uzskatīt, ka attiecīgajā shēmā bija atbilstoši stimuli pieprasījuma pārvaldības operatoru dalībai saskaņā ar 2014.–2020. gada pamatnostādņem.
- 102 Apvienotā Karaliste un Polijas Republika vispārīgi vērs uzmanību uz to, ka 2014.–2020. gada pamatnostādņu mērķis ir ļaut Komisijai pārbaudīt, vai atbalsta pasākums ļauj sasniegt kopējo interešu mērķi, kas šajā gadījumā ir tas, ka tiek nodrošināta jaudas pietiekamība elektroenerģijas tirgū, viszemākās cenas patērētājam tehnoloģiski neitrālā veidā, mazinot negatīvo ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm un konkurenci. To mērķis savukārt neesot noteikt īpašus nosacījumus attiecībā uz atbalsta pasākuma strukturēšanu vai noteikt jaudas mehānisma aspektus, kura mērķis ir nodrošināt jaudas pietiekamību. Šo pamatnostādņu mērķis tāpat neesot atvieglot vai veicināt pieprasījuma pārvaldības operatorus, kā Vispārējā tiesa esot kļūdaini konstatējusi visā pārsūdzētajā spriedumā. Līdz ar to, secinot, ka attiecīgā pasākuma saderība ar iekšējo tirgu rada šaubas, Vispārējā tiesa neesot ievērojusi jaudas tirgus mērķi un esot pieļāvusi kļūdu, piemērojot minētās pamatnostādnes.
- 103 Atbildot uz pirmo iebildumu, *Tempus* vispirms norāda, ka Komisijas argumentācija izriet no kļūdainas pārsūdzētā sprieduma interpretācijas. Vispārējā tiesa esot tikai nospriedusi, ka, neignorējot dalībvalsts sniegtos datus, Komisijai bija jāgūst vispārēja ideja par visu atbilstošo pieejamo informāciju un jāmeklē papildu pierādījumi ar formālās izmeklēšanas procedūras palīdzību, ja, kā tas ir šajā lietā, tie ir objektīvi nepieciešami, lai kļūdu šaubas.
- 104 It īpaši attiecībā uz pieprasījuma pārvaldības potenciāla vērtējumu *Tempus* pilnībā atbalsta pārsūdzētā sprieduma 152.–158. punktā ietvertu Vispārējās tiesas vērtējumu. Tā it īpaši uzskata, ka Komisijai bija jāprasa no Apvienotās Karalistes, lai tā vispirms novērtētu pieprasījuma pārvaldības operatoru dalības potenciālu, kā tas ir prasīts 2014.–2020. gada pamatnostādņu 223. un 224. punktā, negaidot, kamēr pirmā izsole atklātu šo potenciālu. Turklāt *Tempus* apgalvo, ka Komisija neesot pietiekami ņēmusi vērā to, ka pieprasījuma pārvaldības tehnoloģija būtu pienācīgi jādrošina, lai īstenotu tās pilnīgo potenciālu, un tas varētu izraisīt to, ka jaudas tirgus kļūst nelietderīgs tuvākajā nākotnē.
- 105 *Tempus* uzskata, ka arī otrais Komisijas iebildums nav pamatots. Pirmkārt, attiecībā uz jaudas līgumu ilguma diskriminējošo raksturu Komisija esot kļūdaini interpretējusi pārsūdzēto spriedumu, jo tajā neesot konstatēts, ka pastāv parasta līgumu sistēma uz laiku, kas pārsniedz

vienu gadu un no kuras būtu izslēgti pieprasījuma pārvaldības operatori. Turklāt *Tempus* lūdz Tiesu aizstāt pamatojumu, lai konstatētu citus elementus, kas pamato šaubas šajā ziņā. Kā Vispārējā tiesa esot uzsvērusi pārsūdzētā sprieduma 190. punktā, Komisijai esot bijis jānosaka, vai pieprasījuma pārvaldības operatoru neiespējamība iegūt tāda paša ilguma līgumus kā citiem jaudas piegādātājiem nerada risku samazināt to iespējamo ieguldījumu jaudas pietiekamības problēmas risināšanā. Tas vien, ka tehnoloģija ir dārga, neradot nepamatotu priekšrocību izolē, lai gan jaudas tirgus mērķis ir garantēt piegādes drošību patērētājam par minimālām izmaksām.

- 106 Otrkārt, attiecībā uz izmaksu atgūšanas metodi *Tempus* norāda, ka pārsūdzētā sprieduma 208.–213. punkts attiecoties vienīgi uz Vispārējās tiesas veikto faktu vērtējumu, kas neesot Tiesas kompetencē apelācijas tiesvedībā. Katrā ziņā Vispārējās tiesas analīze par šaubu esamību attiecībā uz attiecīgā pasākuma stimulējošo ietekmi esot pareiza pārsūdzētā sprieduma 194.–213. punktā izklāstīto iemeslu dēļ. Attiecībā uz to, ka nepastāv saikne starp pasākuma finansējumu un pašu atbalsta pasākumu, uz ko norāda Komisija, *Tempus* uzskata, ka, gluži pretēji, attiecīgais pasākums esot uzskatāms par lielisku piemēru, kas ietver ciešu saikni starp nodevu un atbalstu. Proti, cenu signāliem, ko nosaka izmaksu atgūšanas metode uz vienu gadu, ir tieša ietekme uz patērētāju stimulēšanu un spēju pārvietot to izmantošanu un līdz ar to uz pieprasījumu intensīvajā laikposmā, kas pēc tam tiek izmantots, lai aprēķinātu iegūstamās jaudas apjomu turpmākajos gados. Tas, ka šis aspekts nav minēts 2014.–2020. gada pamatnostādņēs, neesot liedzis to ņemt vērā, lai novērtētu attiecīgā pasākuma saderību. Visbeidzot, *Tempus* uzskata, ka Vispārējā tiesa neesot pieļāvusi kļūdu, uzskatot, ka Komisija nevarēja pieņemt vienkāršas dalībvalsts saistības, ja šīs saistības nav atspoguļotas valsts tiesību aktos.
- 107 Treškārt, attiecībā uz dalības jaudas tirgū nosacījumiem un it īpaši 2 MW dalības sliekšni *Tempus* uzskata, ka Vispārējā tiesa esot pamatoti atzinusi šo argumentu par pieņemamu, ciktāl tas papildina prasības pieteikumā izvirzītu iebildumu. Turklāt pārsūdzētā sprieduma 249.–252. punktā esot skaidri norādīts, kādā ziņā piedāvājuma nodrošinājums faktiski varētu būt šķērslis pieprasījuma pārvaldības operatoru dalībai jaudas tirgū.

Tiesas vērtējums

- 108 Ar pirmo iebildumu, kas izvirzīts vienīgā pamata otrajā daļā, Komisija kritizē pārsūdzētā sprieduma 146., 152. un 154.–156. punktu, kuri iekļaujas šī sprieduma izklāstā ar nosaukumu “Pieejamā informācija saistībā ar pieprasījuma pārvaldības potenciālu”.
- 109 Šajā ziņā no apstrīdētā lēmuma 122. apsvēruma, kura saturs ir atgādināts pārsūdzētā sprieduma 150. punktā, izriet, ka, lai atbalstītu pieprasījuma pārvaldības nozari, Apvienotā Karaliste bija paudusi savu nodomu pārbaudīt informāciju, kas izriet no pirmās T-4 izsoles 2014. gada decembrī, lai nodrošinātu, ka pieprasījuma liknes tiek atbilstoši koriģētas. Turklāt Apvienotā Karaliste ir izstrādājusi gan noteikumus attiecībā uz pārejas izsolēm, lai atbalstītu pieprasījuma pārvaldības sektora izaugsmi no 2015. līdz 2016. gadam, gan arī izmēģinājuma projektu energoefektivitātes jomā. Apvienotā Karaliste arī norādīja, ka, atbildot uz tehnisko ekspertu grupas (turpmāk tekstā – “PTE”) 2014. gada 30. jūnijā publicēto ziņojumu, kura uzdevums ir izvērtēt ieteikumus attiecībā uz izsolāmo jaudu jaudas tirgū 2014. gada decembrī, *National Grid plc* ir piedāvājusi kopīgu projektu ar *Energy Networks Association* (Elektroenerģijas tīklu asociācija), tostarp *Distribution Network Operators* (Sadales tīklu operatori).
- 110 Pārsūdzētā sprieduma 151. punktā Vispārējā tiesa atgādināja strīdīgā lēmuma 128. apsvērumu, saskaņā ar kuru, pat ja attiecīgā pasākuma rezultātā varētu tikt atbalstīta ražošana no fosilā kurināmā, Komisija uzskatīja, ka, novērtējot jaudas pietiekamības problēmu, ko veic katru gadu,

tiek ņemti vērā visu veidu operatori, tostarp pieprasījuma pārvaldības operatori. Pēc Vispārējās tiesas domām, apstrīdētā lēmuma 129. apsvērumā Komisija līdz ar to secina, ka “pasākums ir tehnoloģiskā ziņā neitrāls”, un tādēļ ar to netiekot stiprināts to elektroenerģijas ražotāju stāvoklis, kuri izmanto fosilo kurināmo.

- 111 Pārsūdzētā sprieduma 146. punktā Vispārējā tiesa tostarp apstiprināja, ka brīdī, kad Komisija veica attiecīgā pasākuma sākotnējo pārbaudi, tā varēja analizēt elementus, kas ļautu ne tikai paredzēt pieprasījuma pārvaldības pašreizējo lomu, bet arī paredzēt tā faktisko potenciālu.
- 112 Pārsūdzētā sprieduma 152. punktā tā norādīja, ka apstrīdētā lēmuma 122., 128. un 129. apsvērumā ietvertie vērtējumi, kas atgādināti minētā sprieduma 150. un 151. punktā, kā arī šī sprieduma 109. un 110. punktā, “neļauj Komisijai atbrīvoties no šaubām, kas izriet no elementiem, kuri [strīdīgā] lēmuma pieņemšanas brīdī vai nu jau bija tās rīcībā, vai arī kurus tā varēja iegūt”.
- 113 Minētā sprieduma 154. punktā Vispārējā tiesa piebilst, ka, “pamatojoties uz pieejamo informāciju un ņemot vērā pieprasījuma pārvaldības lomu, šajā gadījumā Komisija nevarēja samierināties vienīgi ar pasākuma “atvērto raksturu” un līdz ar to, detalizēti nepārbaudīdama, cik reāli un efektīvi šis tehnoloģiskais risinājums ir ticis ņemts vērā jaudas tirgū, secināt, ka tas ir tehnoloģiskā ziņā neitrāls”.
- 114 Šajā ziņā pārsūdzētā sprieduma 155. punktā Vispārējā tiesa tostarp norādīja, ka neviens strīdīgajā lēmumā minētais apstāklis neļauj pierādīt, ka Komisija būtu veikusi pati savu pārbaudi attiecībā uz pieprasījuma pārvaldības faktisko ņemšanu vērā. Tā norādīja, “piemēram”, ka nevienā apstrīdētā lēmuma vietā nav atsauces uz *National Grid* minēto pieprasījuma pārvaldības potenciāla novērtējumu 3 gigavatu (GW) apmērā. Tādējādi Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisija ir akceptējusi Apvienotās Karalistes sniegto informāciju un pieņēmumus.
- 115 Pārsūdzētā sprieduma 156. punktā tā piebilst, ka līdz ar to nevar izslēgt, ka gadījumā, “ja Komisija būtu pati pārbaudījusi pieprasījuma pārvaldības potenciālu, tostarp noskaidrojusi, kā ir ņemtas vērā *National Grid* vai citu avotu aplēses, vai arī noskaidrojusi Amerikas veiksmīgās pieredzes iemeslus, pieprasījuma pārvaldības operatoru dalības noteikumi būtu citādi”.
- 116 Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 158. punktā secināja, ka “pieejamā informācija attiecībā uz pieprasījuma pārvaldības potenciālu [...] var norādīt uz šaubām par šīs shēmas saderību ar iekšējo tirgu, un, iepazīstoties ar apstrīdēto lēmumu, nav iespējams konstatēt, ka šīs šaubas būtu kļiedētas līdz ar Komisijas iepriekšējās izskatīšanas pabeigšanu”.
- 117 Šajā Vispārējās tiesas secinājumā ir pieļauta tiesību kļūda.
- 118 Šajā ziņā ir jāatgādina, kā tas izriet no šī sprieduma 39. punktā minētās judikatūras, ka lietas dalībniekam, kurš lūdz atcelt Komisijas lēmumu necelt iebildumus, ir jāsniedz informācija, lai pierādītu, ka pieejamās informācijas un elementu vērtējumam būtu bijis jārada šaubas par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.
- 119 No šī sprieduma 111.–115. punktā atgādinātajiem pārsūdzētā sprieduma apsvērumiem izriet, ka Vispārējā tiesa nav pārbaudījusi, vai *Tempus* ir pierādījusi, ka Komisijas veiktajam pieejamās informācijas un elementu vērtējumam būtu bijis jāizraisa šaubas par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu, kā rezultātā tai attiecīgā gadījumā pēc formālās izmeklēšanas procedūras sākšanas

būtu bijis jāveic pašai sava šī potenciāla pārbaude. Vispārējā tiesa drīzāk ir uzlikusi šai iestādei pienākumu meklēt pierādījumus, kas pārsniedz “pieejam[*o*] informācij[*u*] attiecībā uz pieprasījuma pārvaldības potenciālu”, uz kuru ir atsauce pārsūdzētā sprieduma 158. punktā.

- 120 It īpaši Vispārējā tiesa nav norādījusi ne precīzu jautājumu, par kuru Komisijai bija jābūt šaubām, ne arī konkrētu elementu, kam būtu jārada šādas šaubas. Turklāt ir jākonstatē, ka, lai gan Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 136.–145. punktā ir atsaukusies uz dažiem elementiem, kas attiecas uz pieprasījuma pārvaldības potenciālu, ko Komisija varēja ņemt vērā, no šīs pārsūdzētā sprieduma daļas interpretācijas neizriet, ka viens vai otrs no šiem elementiem varētu radīt šaubas Komisijai par pieprasījuma pārvaldības potenciāla faktisku ņemšanu vērā, izstrādājot attiecīgā pasākuma koncepciju, un līdz ar to saistībā ar šī pēdējā minētā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.
- 121 Konkrētāk, runājot par *PTE* ziņojumu, kura fragmenti ir citēti pārsūdzētā sprieduma 142. un 145. punktā, Vispārējā tiesa, protams, minētā sprieduma 143. punktā ir norādījusi, ka *PTE* analizē “uzsvars ir likts uz steidzamo nepieciešamību noteikt atbilstīgus stimulus, lai pieprasījuma pārvaldība spētu efektīvi piedalīties jaudas tirgū, izmantojot visu savu potenciālu”, un ka “*PTE* izsaka nožēlu, ka pašlaik netiek organizēta nepieciešamo datu iegūšana, lai saprastu un ievāktu informāciju par pieprasījuma pārvaldības dažādo aspektu potenciālu, lai gan atsevišķi dati jau ir pieejami”. Minētā sprieduma 147. punktā tā piebilda, ka Komisija bija informēta par *PTE* norādītajām problēmām attiecībā uz pieprasījuma pārvaldības potenciāla ņemšanu vērā jaudas tirgū.
- 122 Tomēr, lai gan šie apsvērumi liecina par zināmām grūtībām, novērtējot pieprasījuma pārvaldības potenciālu, tie nepierāda, ka attiecīgajā pasākumā šis potenciāls nav vai nav pietiekami ņemts vērā un tādējādi tam būtu jārada šaubas par tā saderību ar iekšējo tirgu. Proti, kā Vispārējā tiesa pati ir atgādinājusi pārsūdzētā sprieduma 136., 137. un 150. punktā, Apvienotā Karaliste apzinājās nepieciešamību piedalīties pieprasījuma pārvaldības jaudas tirgū un daži attiecīgā pasākuma elementi tika izstrādāti tā, lai nodrošinātu šo līdzdalību. Vispārējā tiesa nepaskaidro, kādu iemeslu dēļ Komisijai būtu vajadzējis šaubīties par šo pierādījumu pietiekamo un adekvāto raksturu.
- 123 No iepriekš minētā izriet, ka Komisijas vienīgā pamata otrās daļas pirmais iebildums ir jāapmierina.
- 124 Saistībā ar otro iebildumu, kas izvirzīts šīs vienīgā pamata daļas pamatojumam, Komisija apstrīd, pirmkārt, atsevišķus Vispārējās tiesas pārsūdzētā sprieduma 160.–192. punktā veiktās analīzes attiecībā uz jaudas līgumu ilgumu apsvērumus; tās noslēgumā Vispārējā tiesa minētā sprieduma 193. punktā konstatēja, ka atšķirība starp pieprasījuma pārvaldības operatoriem piedāvāto jaudas līgumu un elektroenerģijas ražotājiem piedāvāto jaudas līgumu ilgumu ir uzskatāma par norādi uz to, ka pastāv šaubas par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.
- 125 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka pārsūdzētā sprieduma 165.–168. punktā Vispārējā tiesa konstatēja, un šajā apelācijas tiesvedībā šis konstatējums nav apstrīdēts, ka ar attiecīgo pasākumu pieprasījuma pārvaldības operatoriem netika sniegta nekāda iespēja iegūt jaudas līgumus uz laiku, kas pārsniedz vienu gadu, lai gan jaudas piegādātājiem, kuri uzņemas izdevumus tādā līmenī, kas ir vajadzīgs, lai atjaunotu esošu spēkstaciju, vai jaunas spēkstacijas būvniecībai ir tiesības slēgt jaudas līgumus uz laiku, attiecīgi, līdz trim un piecpadsmit gadiem.

- 126 Pārsūdzētā sprieduma 169. punktā Vispārējā tiesa šajā ziņā norādīja, ka Komisija ir pieņēmusi Apvienotās Karalistes nostāju, saskaņā ar kuru būtībā jaunas vai atjaunojamas ražošanas jaudas ietver augstas ieguldījumu izmaksas, kas pamato to atbilstību garākiem līgumiem, lai ļautu operatoriem saņemt nepieciešamo finansējumu, savukārt pieprasījuma pārvaldības operatoriem ir mazākas kapitāla izmaksas. Pēc detalizētas analīzes par to, vai minētā Komisijas rīcība ir pamatota, Vispārējā tiesa minētā sprieduma 180. punktā secināja, ka noteicošais kritērijs, kas attiecīgajā pasākumā tika izmantots, lai noteiktu operatorus, kuriem ir tiesības noslēgt jaudas līgumus uz laiku, kas pārsniedz vienu gadu, ir kapitāla izmaksu līmenis un finansēšanas grūtības.
- 127 Līdz ar to Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 181. punktā uzskatīja, ka ir jāpārbauda, kāds ir nepieciešamais ilgums, lai katrai jaudas piegādātāju kategorijai ļautu pilnībā piedalīties jaudas tirgū, ņemot vērā to ieguldījumu izmaksas un finansēšanas grūtības, lai ievērotu pienākumu sniegt adekvātus stimulus visiem operatoriem, un ka Komisijai līdz ar to bija jāpārbauda, vai jaudas līgumu rezervēšana noteiktām tehnoloģijām uz laiku, kas pārsniedz vienu gadu, ir diskriminējoša un pretrunā mērķim īstenot tehnoloģiski neitrālu jaudas tirgu.
- 128 Pārsūdzētā sprieduma 182. punktā un no jauna minētā sprieduma 192. punktā Vispārējā tiesa konstatēja, ka Komisija ir ieņēmusi Apvienotās Karalistes nostāju, saskaņā ar kuru nebija nepieciešams pieprasījuma pārvaldības operatoriem piedāvāt līgumus uz laiku, kas pārsniedz vienu gadu, neizvērtējot, vai kapitāla izmaksas un šāda veida operatoru finansēšanas grūtības varētu prasīt tiem piedāvāt iespēju iegūt šādus līgumus.
- 129 Tomēr no pārsūdzētā sprieduma 183.–191. punktā izklāstītā pamatojuma neizriet, ka *Tempus* būtu pierādījusi, kā tas ir prasīts šī sprieduma 39. punktā minētajā judikatūrā, ka Komisijas rīcībā esošās informācijai un informācijas vērtējumam tai būtu bijis jārada šaubas par Apvienotās Karalistes nostājas pamatotību.
- 130 Pārsūdzētā sprieduma 187. punktā Vispārējā tiesa pati ir konstatējusi, ka gan *Tempus*, gan *UK Demand Response Association (UKDRA)* (Apvienotās Karalistes pieprasījuma pārvaldības apvienība), kura bija iesniegusi apsvērumus Komisijai, ir atzinušas, ka jaunajiem pieprasījuma pārvaldības operatoriem ne vienmēr ir bijuši tādi paši kapitāla izdevumi kā ražotājiem, kas būvē jaunas spēkstacijas. Turklāt no šī sprieduma 188. punkta izriet, ka ne *Tempus*, ne *UKDRA* nav iesniegušas Komisijai detalizētu informāciju šajā ziņā.
- 131 Protams, Vispārējā tiesa šajā pašā 188. punktā uzskatīja, ka pašai Komisijai bija jāmeklē attiecīgā informācija un ka līdz ar to, lai pierādītu šaubas Regulas Nr. 659/1999 4. panta 4. punkta izpratnē, pietiek ar to, ka *Tempus* pierāda, ka Komisija nav rūpīgi un objektīvi meklējusi un pārbaudījusi visus atbilstošos elementus.
- 132 Tomēr no šī sprieduma 48.–51. punktā izklāstītā pamatojuma izriet, ka šajā apsvērumā ir pieļauta tiesību kļūda.
- 133 No tā izriet, ka Vispārējā tiesa, pārsūdzētā sprieduma 193. punktā uzskatīdama, ka atšķirība pieprasījuma pārvaldības operatoriem un ražotājiem piedāvāto līgumu darbības ilgumos norāda, ka pastāv šaubas par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu, ir pieļāvusi tiesību kļūdu.
- 134 Otrkārt, Komisija uzskata, ka Vispārējā tiesa, lai konstatētu, vai pastāv šaubas par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu, kļūdains ir pamatojusies uz izmaksu atgūšanas metodi, kuras mērķis, kā tas ir atgādināts šī sprieduma 11. punktā, ir nodrošināt izmaksu, kas radušās saistībā ar

atlīdzību par jaudu, finansēšanu no elektroenerģijas piegādātājiem piemērotās maksas, kas tiek noteikta atkarībā no to tirgus daļas un kura tiek aprēķināta, pamatojoties uz pieprasījumu, kas ir reģistrēts darb dienās laikā no plkst. 16.00 līdz plkst. 19.00 no novembra līdz februārim.

- 135 Kā izriet no pārsūdzētā sprieduma 203. punkta, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka izmaksu atgūšanas metodei ir nozīme, it īpaši, lai novērtētu attiecīgā pasākuma samērīgumu, proti, lai noteiktu, vai piešķirtā atbalsta apmērs ir ierobežots ar nepieciešamo minimumu, lai sasniegtu iecerēto rezultātu.
- 136 Lai pamatotu šo apsvērumu, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 204. un 205. punktā būtībā norādīja, ka saskaņā ar attiecīgo pasākumu piešķirtā atbalsta summa ir atkarīga no jaudas tirgū izolē izsolāmās jaudas apjoma un izsoles noslīguma cenas. Tā precizēja, ka, tā kā izsolei nodotās jaudas apjoms tiek noteikts, ņemot vērā pieprasījuma kulminācijas, jo mazākas tās ir, jo mazāks ir izolēs izsolāmās jaudas apjoms un līdz ar to mazāks ir atbalsta apmērs.
- 137 Tā kā piegādātājiem piemērotā nodeva tika aprēķināta, pamatojoties uz elektroenerģijas pieprasījumu, tā esot uzskatāma par stimulu samazināt elektroenerģijas patēriņu, kas savukārt samazina gan jaudas apjomu, kas izolēts, lai sastaptos ar pieprasījuma kulminācijām, gan izsoļu noslīguma cenu, kas galu galā nozīmējot atbalsta apmēra samazinājumu.
- 138 Šajā ziņā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 206. punktā konstatēja, ka, lai gan Apvienotā Karaliste sākotnēji bija paredzējusi aprēķināt maksas apmēru, pamatojoties uz elektroenerģijas piegādātāju tirgus daļu elektroenerģijas pieprasījumā, kas reģistrēts tā sauktajos “triādes” periodos, proti, trijos pusstundas laikposmos, kuros elektroenerģijas patēriņa kulminācijas katru gadu tika reģistrētas laikposmā no novembra līdz februārim, Apvienotā Karaliste beidzot, pēc publiskās apspriešanās, grozīja maksas aprēķināšanas kārtību, lai pieņemtu šī sprieduma 134. punktā izklāstīto metodi.
- 139 Kā izriet no pārsūdzētā sprieduma 207. punkta, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka attiecībā uz atbalsta finansēšanai paredzētās maksas aprēķina metodes grozīšanu Komisija ir apstiprinājusi Apvienotās Karalistes nostāju, nepārbaudot šo grozījumu sekas attiecībā uz atbalsta kopējo summu un līdz ar to attiecīgā pasākuma samērīgumu.
- 140 Turklāt pārsūdzētā sprieduma 210. punktā tā pārmeta Komisijai, ka tā nav pārbaudījusi, vai jaunajā izmaksu atgūšanas metodē faktiski ir saglabāts līdzvērtīgs stimuluss samazināt elektroenerģijas patēriņu pieprasījuma kulmināciju periodos, it īpaši, veicinot pieprasījuma pārvaldības attīstību.
- 141 Šī sprieduma 211. punktā tā piebilda, ka Komisija nav arī pārbaudījusi, vai pieņemtā izmaksu atgūšanas metode ir ietekmējusi piekļuvi tirgum tādiem operatoriem kā pieprasījuma pārvaldības operatori, jo īpaši, palielinot šķēršļus attiecībā uz ieiešanu tirgū un paplašināšanos, kuri izriet no vertikāli integrēto piegādātāju stiprās pozīcijas. Vispārējā tiesa šajā ziņā atsaucās uz 2014.–2020. gada pamatnostādņu 92. punktu.
- 142 Tādēļ Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 213. punktā secināja, ka Komisijai bija jāpārbauda izmaksu atgūšanas metodes maiņas varbūtējā ietekme uz strīdus pasākuma samērīgumu un līdz ar to uz tā saderību ar iekšējo tirgu. Līdz ar to tā uzskatīja, ka fakts, ka iepriekšējās izskatīšanas procedūras ietvaros Komisijas rīcībā nebija pilnīgas informācijas attiecībā uz izmaksu atgūšanas metodes maiņas sekām, papildus norāda uz šaubu esamību attiecībā uz attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.

- 143 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Komisija var pieņemt pamatnostādnes, lai noteiktu kritērijus, uz kuru pamata tā paredz izvērtēt dalībvalstu paredzēto atbalsta pasākumu saderību ar iekšējo tirgu. Pieņemot šādus rīcības noteikumus un to publicēšanas brīdī paziņojot, ka turpmāk šie noteikumi tiks piemēroti gadījumos, uz kuriem tie attiecas, Komisija pati ierobežo savas minētās novērtējuma brīvības izmantošanas iespējas un principā nevar atkāpties no šiem noteikumiem – pretējā gadījumā tā varētu tikt sodīta par tādu vispārējo tiesību principu kā vienlīdzīgas attieksmes princips vai tiesiskās palāvības aizsardzības princips pārkāpumu (spriedums, 2019. gada 29. jūlijs, *Bayerische Motoren Werke un Freistaat Sachsen/Komisija*, C-654/17 P, EU:C:2019:634, 81. un 82. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 144 Šajā lietā nav strīda par to, ka saskaņā ar 2014.–2020. gada pamatnostādnēm atbalsta pasākuma samērīgums ir viens no atbilstošajiem kritērijiem, lai novērtētu tā saderību ar vienoto tirgu.
- 145 Ciktāl atgūšanas metodē ir ietverts maksājums, proti, nodeva, ko maksā elektroenerģijas piegādātāji, Komisija ir atsaukusies arī uz Tiesas judikatūru, saskaņā ar kuru, lai nodevu varētu uzskatīt par tādu, kas veido neatņemamu atbalsta pasākuma daļu, ir jāpastāv ciešai saiknei starp nodevu un atbalstu saskaņā ar atbilstošo valsts tiesisko regulējumu tādā ziņā, ka nodevas ieņēmumi noteikti tiek izlietoti atbalsta finansēšanai. Ja pastāv šāda saikne, nodokļa ieņēmumi tieši ietekmē atbalsta nozīmīgumu un tādējādi arī vērtējumu par to, vai šis atbalsts ir saderīgs ar iekšējo tirgu (spriedumi, 2005. gada 27. oktobris, *Distribution Casino France u.c.*, C-266/04 līdz C-270/04, C-276/04 un C-321/04 līdz C-325/04, EU:C:2005:657, 40. punkts, kā arī 2020. gada 3. marts, *Vodafone Magyarország*, C-75/18, EU:C:2020:139, 27. punkts).
- 146 Šajā gadījumā, lai gan no pārsūdzētā sprieduma neizriet, ka ieņēmumi no nodevas, kas ir noteikta atgūšanas metodes ietvaros, noteikti tiek izmantoti attiecīgā pasākuma finansēšanai, šīs nodevas aprēķināšanas noteikumi, kā Vispārējā tiesa būtībā ir uzskatījusi pārsūdzētā sprieduma 203.–205. punktā, var ietekmēt atbalsta summu.
- 147 Proti, var saprātīgi pieņemt, ka elektroenerģijas piegādātāji, kuri ir nodevas maksātāji, tās izmaksas pilnībā vai daļēji pārnes uz saviem klientiem, līdz ar to maksājums galu galā var tikt piemērots elektroenerģijas patēriņam un veicināt tā ierobežošanu. Tas savukārt nozīmē, ka ir jāierobežo prasītās jaudas un līdz ar to atbalsts, kas izmaksāts saistībā ar attiecīgo pasākumu, lai nodrošinātu šo jaudu.
- 148 No tā izriet, ka Vispārējai tiesai nevar pārnest, ka tā ir pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatot, ka izvēlētajai izmaksu atgūšanas metodei var būt nozīme, izvērtējot attiecīgā pasākuma samērīgumu un līdz ar to tā saderību ar iekšējo tirgu.
- 149 Kad tas ir precizēts, ir jāpārbauda, vai Vispārējai tiesai bija pamats uzskatīt, kā tā to ir darījusi pārsūdzētā sprieduma 213. punktā, ka tas, ka nav sniegta “pilnīga informācija par izmaksu atgūšanas metodes maiņas sekām”, ir norāde uz šaubām par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.
- 150 Šajā ziņā ir jāuzsver, ka Komisijai bija jāizvērtē attiecīgā pasākuma saderība ar iekšējo tirgu, nevis jāsalīdzina šis pasākums ar atšķirīgu pasākumu, ko iepriekš bija paredzējusi Apvienotā Karaliste. No tā izriet, ka tikai fakts vien, ka attiecīgā pasākuma finansēšanas metode ir tikusi grozīta salīdzinājumā ar sākotnēji paredzēto metodi, pats par sevi nevar tikt uzskatīts par tādu, kas varētu pamatot šaubu esamību par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.

- 151 Tādējādi pretēji tam, ko Vispārējā tiesa ir nospriedusi pārsūdzētā sprieduma 210. punktā, Komisijai nebija jāpārbauda, vai ar attiecīgajā pasākumā paredzēto izmaksu atgūšanas metodi saglabājas stimulē samazināt elektroenerģijas patēriņu, kas līdzvērtīgs tam, kāds būtu izrietējis no sākotnēji paredzētās metodes.
- 152 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka, pārsūdzētā sprieduma 213. punktā nospriežot, ka pilnīgas informācijas neesamība par izmaksu atgūšanas metodes maiņas sekām ir norāde uz šaubu esamību, kas var pamatot to, ka Komisija ir sākusi attiecīgo pasākumu formālās izmeklēšanas procedūru, Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu.
- 153 Treškārt, Komisija apstrīd dažus pārsūdzētā sprieduma motīvus, kas veltīti pieprasījuma pārvaldības operatoru nosacījumiem dalībai jaudas tirgū. Izanalizējusi *Tempus* izvirzīto argumentu trīs grupas, Vispārējā tiesa, pārsūdzētā sprieduma 259. punktā secināja, ka T-4 un T-1 izsoļu mijiedarbībai un arī atsevišķiem nosacījumiem pieprasījuma pārvaldības operatoru dalībai jaudas tirgū būtu vajadzējis radīt Komisijai šaubas, pirmkārt, par strīdus pasākuma spēju sasniegt Apvienotās Karalistes pasludinātos mērķus pieprasījuma pārvaldības attīstības veicināšanas jomā un, otrkārt, par tā atbilstību 2014.–2020. gada pamatnostādņu prasībām attiecībā uz atbilstīgiem stimuliem pieprasījuma pārvaldības operatoriem un līdz ar to – par strīdus pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.
- 154 Šo secinājumu būtībā pamato divi Vispārējās tiesas motīvi, kurus apstrīd Komisija.
- 155 Pirmkārt, pārsūdzētā sprieduma 243. punktā Vispārējā tiesa atzina, ka T-1 izsoļu rīkošana tik tiešām var veicināt pieprasījuma pārvaldības attīstību, taču piebilda, ka Komisijai bija jābūt šaubām par šīs stimulējošās ietekmes amplitūdu, ņemot vērā T-1 izsolēm rezervēto ierobežoto jaudas apjomu un, kā tas konstatēts pārsūdzētā sprieduma 242. punktā, to, ka nav tieša tiesību normās noteikta pamata, kurā būtu apstiprināta Apvienotās Karalistes garantija iegādāties vismaz 50 % no šīm izsolēm rezervētās jaudas apjoma.
- 156 Kā atgādina Komisija, apstrīdētā lēmuma 46. apsvērumā tā ņēma vērā Apvienotās Karalistes apņemšanos iegādāties T-1 izsolēs vismaz 50 % no četrus gadus iepriekš rezervētā jaudas apjoma.
- 157 Šādas saistības ir attiecīgā pasākuma neatņemama sastāvdaļa, attiecībā uz kuru Komisija ar apstrīdēto lēmumu nolēma necelt iebildumus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 13. jūnijs, *Ryanair/Komisija*, C-287/12 P, nav publicēts, EU:C:2013:395, 67. punkts).
- 158 No tā izriet, kā ģenerālvokāts ir norādījis secinājumu 170. punktā, ka, ja Apvienotajai Karalistei būtu jāpiešķir tāds atbalsts, kādu paredz attiecīgais pasākums, neievērojot šīs saistības, uz minēto atbalstu apstrīdētais lēmums neattiektos un līdz ar to nevarētu uzskatīt par tādu, ko atļāvusi Komisija.
- 159 Līdz ar to jautājumam, vai Apvienotā Karaliste apstrīdētā lēmuma 46. apsvērumā minētās saistības ir nostiprinājusi tiešā tās iekšējo tiesību normā, nav nozīmes, izvērtējot attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu. Līdz ar to šādas tiesību normas neesamība, pretēji tam, ko nosprieda Vispārējā tiesa, nevarēja radīt šaubas šajā ziņā.
- 160 Jāpiebilst, ka pārsūdzētā sprieduma 241. punktā Vispārējā tiesa konstatēja, ka T-1 izsolēs rezervētais jaudas apjoms ir ierobežots salīdzinājumā ar T-4 izsolēs izsolīto jaudas apjomu un ka turklāt T-1 izsoles nebija rezervētas vienīgi pieprasījuma pārvaldības operatoriem.

- 161 Tomēr šie apsvērumi paši par sevi nevar pamatot šaubu esamību par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu sakarā ar apgalvoto diskriminējošo vai nelabvēlīgo attieksmi pret pieprasījuma pārvaldības operatoriem.
- 162 Pirmkārt, Apvienotā Karaliste ir apņēmusies T-1 izsolēs izsolīt vismaz 50 % no rezervētā apjoma, līdz ar to ir grūti saprast, kādu iemeslu dēļ Vispārējā tiesa T-1 izsolēs rezervētās jaudas apjomu ir kvalificējusi kā “ierobežotu”. Otrkārt, tas, ka visi operatori var piedalīties T-1 izsolēs, nenozīmē, ka pieprasījuma pārvaldības operatori tiek pakļauti nelabvēlīgai vai diskriminējošai attieksmei.
- 163 Otrkārt, Komisija apstrīd pārsūdzētā sprieduma 256. un 257. punktā ietverto pamatojumu, kas Vispārējai tiesai lika minētā sprieduma 258. punktā secināt, ka Komisijai bija jābūt šaubām par tāda apgalvojuma pamatotību, saskaņā ar kuru tas, ka Apvienotā Karaliste ir noteikusi 2 MW minimālo dalības jaudas izsolē sliekšni, ir uzskatāms par pasākumu, kas veicina pieprasījuma pārvaldības attīstību.
- 164 Šajā ziņā jānorāda, kā tas izriet no pārsūdzētā sprieduma 255. punkta, ka paziņojumā par atbalsta pasākumu Apvienotā Karaliste ir raksturojusi dalības minimālo robežvērtību 2 MW apmērā kā zemu salīdzinājumā ar *National Grid* pieņemtajām dalības robežvērtībām citos pasākumos un tādējādi tas esot viens no pasākumiem, kas ļauj stimulēt pieprasījuma pārvaldības operatoru dalību jaudas tirgū.
- 165 No pārsūdzētā sprieduma neizriet, ka šis Apvienotās Karalistes apgalvojums būtu apstrīdēts apsvērumos, kas spontāni iesniegti Komisijai. Turklāt Komisija apstrīdētā lēmuma 16. un 17. apsvērumā ir minējusi tikai 2 MW robežvērtību, neņemot par tās labvēlīgo vai nelabvēlīgo raksturu pieprasījuma pārvaldības operatoriem.
- 166 Kā izriet no pārsūdzētā sprieduma 253. punkta, atbildot uz Komisijas iebildumu rakstā Vispārējā tiesā sniegtajiem argumentiem, *Tempus* uzsver, ka dalības minimālās robežvērtības noteikšana 2 MW apmērā esot šķērslis pieprasījuma pārvaldības operatoru dalībai jaudas tirgū.
- 167 Pēc tam, kad Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 254. punktā bija atzinusi par pieņemamu *Tempus* argumentāciju, neraugoties uz tās iesniegšanu vēlākā tiesvedības stadijā, tā, pirmkārt, minētā sprieduma 256. punktā uzskatīja, ka dalības sliekšnis *PJM* jaudas tirgū, ko Apvienotā Karaliste savā paziņojumā ir tieši ņēmusi par atsauci, lai pamatotu savu apgalvojumu, ka attiecīgais pasākums ļaujot attīstīt pieprasījuma pārvaldības sektoru, esot tikai 100 kW, proti, 20 reižu mazāks.
- 168 Otrkārt, pārsūdzētā sprieduma 257. punktā Vispārējā tiesa ir norādījusi, ka, lai gan pieprasījuma pārvaldības operatoriem tik tiešām ir iespēja summēt vairākas vienības, lai sasniegto minimālo 2 MW robežvērtību, piedāvājuma nodrošinājums tiem ir jāsedz kopumā par visiem 2 MW, līdzko kaut mazāko daļu no šī apjoma veido nepārbaudīta pieprasījuma pārvaldība jauda. Taču, pēc Vispārējās tiesas domām, piedāvājuma nodrošinājuma summa var būt šķērslis jaunu pieprasījuma pārvaldības operatoru ienākšanai.
- 169 Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 258. punktā secināja, ka Komisijai bija jābūt šaubām par apgalvojumu, saskaņā ar kuru minimālās dalības jaudas izsolē robežvērtības noteikšana 2 MW apmērā ir pasākums, kas veicina pieprasījuma pārvaldības attīstību.

- 170 Pārbaudīt, vai Vispārējā tiesa pamatoti nosprieda, ka ir pieņemama *Tempus* argumentācija saistībā ar dalības minimālo robežvērtību, ko apstrīd Komisija, nav nepieciešams, bet ir jānorāda, pirmkārt, kā to ģenerālvokāts ir norādījis secinājumā 177. punktā, ka *National Grid* dalības robežvērtība, kas tika pieņemta citu pasākumu ietvaros, patiešām bija lielāka par 2 MW. Tādēļ Apvienotās Karalistes apgalvojums, kas izklāstīts pārsūdzētā sprieduma 255. punktā, nebija nepareizs, turklāt Vispārējā tiesa to nav apstiprinājusi.
- 171 Otrkārt, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 256. punktā nekādi nav izklāstījusi iemeslus, kas varētu pamatot salīdzinājumu starp līdzdalības robežvērtību *PJM* jaudas tirgū un attiecīgajā pasākumā paredzēto. Vispārējās tiesas minētais fakts, ka Apvienotā Karaliste ir atsaukusies uz *PJM* jaudas tirgu, lai pamatotu savu apgalvojumu, ka šis pasākums ļaujot attīstīt pieprasījuma pārvaldības sektoru, pats par sevi nevar pamatot šādu salīdzinājumu.
- 172 Treškārt, ir jākonstatē, ka pārsūdzētā sprieduma 258. punktā Vispārējā tiesa ir vienīgi norādījusi, ka Komisijai bija jābūt šaubām par apgalvojumu, atbilstoši kuram dalības minimālās robežvērtības noteikšana 2 MW apmērā ir pieprasījuma pārvaldības attīstībai labvēlīgs pasākums.
- 173 Pat pieņemot, ka šaubas par līdzdalības minimālās robežvērtības noteikšanas 2 MW apmērā labvēlīgo raksturu pieprasījuma pārvaldības attīstībai ir pamatotas, šis apstāklis ne obligāti nozīmē, ka minētā robežvērtība bija nelabvēlīga šādai attīstībai tādā ziņā, ka tā ir būtisks šķērslis pieprasījuma pārvaldības operatoru dalībai jaudas tirgū.
- 174 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka pārsūdzētā sprieduma 259. punktā ietverto un šī sprieduma 153. punktā atgādināto Vispārējās tiesas secinājumu nevar pamatot nedz ar šī sprieduma 242.–243. punktā izklāstītajiem apsvērumiem par to, ka nepastāv Apvienotās Karalistes iekšējo tiesību norma, kas garantētu T-1 izsolēs vismaz 50 % no rezervētās jaudas četriem gadiem, ne arī ar apsvērumiem, kas izklāstīti pārsūdzētā sprieduma 256.–258. punktā attiecībā uz šaubām, kādām Komisijai būtu bijis jābūt par to, ka attiecībā uz pieprasījuma pārvaldības operatoriem ir labvēlīgi tas, ka ir noteikta 2 MW minimālā robežvērtība dalībai jaudas tirgū.
- 175 Līdz ar to, tā kā pārsūdzētā sprieduma 259. punktā izklāstītajā secinājumā ir pieļauta tiesību kļūda, apelācijas sūdzības vienīgā pamata otrā daļa ir jāapmierina.
- 176 Tā kā apelācijas sūdzības vienīgā pamata abas daļas ir pamatotas, pārsūdzētais spriedums ir jāatceļ.

Par prasību Vispārējā tiesā

- 177 Atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 61. panta pirmās daļas otrajam teikumam Vispārējās tiesas nolēmuma atcelšanas gadījumā Tiesa pati var pieņemt galīgo spriedumu lietā, ja to ļauj tiesvedības stadija.
- 178 Tā kā šajā lietā apstāklis, ka *Tempus* prasība atcelt tiesību aktu lietā T-793/14 ir balstīta uz pamatiem, par kuriem Vispārējā tiesā notika uz sacīkstes principu balstītas debates un kuru izskatīšanai nav jāveic nekādi papildu procesa organizatoriskie vai pierādījumu savākšanas pasākumi, Tiesa uzskata, ka tiesvedības stadija atļauj par šo prasību pieņemt galīgo spriedumu un tas ir jādara (pēc analogijas skat. spriedumu, 2020. gada 8. septembris, Komisija un Padome/*Carreras Sequeros* u.c., C-119/19 P un C-126/19 P, EU:C:2020:676, 130. punkts).

179 *Tempus* kā ieinteresētā persona un lai nodrošinātu procesuālo tiesību aizsardzību, kuras tai izriet no LESD 108. panta 2. punkta un Regulas Nr. 659/1999 6. panta 1. punkta, savas prasības pamatojumam ir izvirzījusi divus pamatus, ar pirmo apgalvojot, ka ir pārkāpts LESD 108. panta 2. punkts, nediskriminācijas, samērīguma un tiesiskās paļāvības aizsardzības principi, kā arī ir veikts kļūdainais faktu vērtējums, un ar otro apgalvojot, ka nav norādīts pamatojums.

Par pirmo pamatu

180 Pirmais pamats ir iedalīts septiņās daļās. Lai pamatotu pirmo daļu attiecībā uz pieprasījuma pārvaldības potenciāla kļūdainu vērtējumu, *Tempus* atsaucas uz elementiem, kurus Vispārējā tiesa ir izvērtējusi pārsūdzētā sprieduma 136.–158. punktā ar nosaukumu “Pieejamā informācija saistībā ar pieprasījuma pārvaldības potenciālu”. Šī sprieduma 117.–122. punktā izklāstīto iemeslu dēļ ar šiem elementiem nevar pierādīt, ka pieprasījuma pārvaldības potenciāla vērtējumam būtu jārada šaubas par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu un ka šo šaubu dēļ Komisijai būtu bijis jāsāk formālā izmeklēšanas procedūra. Tādējādi pirmā pamata pirmā daļa ir jānoraida.

181 Pirmā pamata otrajā daļā *Tempus* atsaucas uz elementiem, kurus Vispārējā tiesa ir izvērtējusi pārsūdzētā sprieduma 160.–193. punktā ar nosaukumu “Par jaudas līgumu darbības ilgumu”. No šī sprieduma 129.–133. punkta izriet, ka šie elementi nepierāda, ka Komisijai būtu vajadzējis šaubīties par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu. Tādējādi pirmā pamata otrā daļa arī ir jānoraida.

182 Ar pirmā pamata trešo daļu *Tempus* būtībā apgalvo, ka piedalīšanās attiecīgajā pasākumā paredzētajās dažādajās izolēs nosacījumi ir tādi, ar kuriem faktiski tika izslēgti pieprasījuma pārvaldības operatori no pirmajām T-4 izolēm. Šī daļa ir jānoraida kā nepamatota pārsūdzētā sprieduma 231.–235. punktā izklāstīto iemeslu dēļ, kurus Tiesa pārņem.

183 Ar ceturto daļu *Tempus* izvirza argumentus attiecībā uz izmaksu atgūšanas metodi, kas apkopoti pārsūdzētā sprieduma 194.–197. punktā. Taču šī sprieduma 150.–151. punktā izklāstīto motīvu dēļ šie argumenti nepierāda, ka Komisijai būtu vajadzējis šaubīties par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu. Tādējādi ceturta daļa ir jānoraida.

184 Ar piekto daļu *Tempus* apgalvo, ka ar attiecīgo pasākumu pieprasījuma pārvaldības operatori tiek diskriminēti, jo pret visiem pastāvīgo izsoļu dalībniekiem tiek īstenota līdzvērtīga attieksme un visiem, tostarp arī šiem operatoriem, ir jāsniedz piedāvājumi attiecībā uz jaudas starpgadījumiem bez termiņa ierobežojuma.

185 Šī daļa ir jānoraida kā nepamatota. Nav strīda par to, ka pienākums iesniegt piedāvājumu par jaudas starpgadījumiem uz nenoteiktu laiku attiecas uz visiem operatoriem, jo šī pienākuma mērķis, kā to ir paskaidrojusi Komisija, ir sasniegt augstāku piegādes drošības līmeni nekā tas, ko rada piedāvājumi, kuri attiecas tikai uz jaudas starpgadījumu aptveršanu uz noteiktu laiku. Šādos apstākļos nevar uzskatīt ne to, ka pastāv diskriminējoša attieksme pret pieprasījuma pārvaldības operatoriem, ne to, ka Komisijai būtu vajadzējis šaubīties par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu pienākuma iesniegt piedāvājumu par jaudas starpgadījumiem uz nenoteiktu laiku dēļ.

- 186 Ar sesto daļu *Tempus* apgalvo, ka tas, ka uz visiem jaudas tirgus dalībniekiem tiek attiecināts identisks piedāvājuma nodrošinājuma pienākums, pieprasījuma pārvaldības operatoriem varot radīt problēmu ienākt tirgū, jo pieprasījuma pārvaldības sektors vēl ir attīstības stadijā. Šī daļa ir jānoraida kā nepamatota pārsūdzētā sprieduma 249.–252. punktā izklāstīto iemeslu dēļ, kurus Tiesa pārņem.
- 187 Visbeidzot, ar septīto daļu *Tempus* apgalvo, ka attiecīgais pasākums rada šaubas par tā saderību ar iekšējo tirgu, jo ar to pieprasījuma pārvaldības operatoriem netiekot piešķirta atlīdzība par elektroenerģijas pārvades un sadales jomā samazinātiem zudumiem. Kā norāda *Tempus*, pieprasījuma pārvaldības operatoru piegādātā jauda ne vien samazinot kopējo jaudas tirgū nepieciešamo un cirkulējošo jaudu, bet arī par aptuveni 7–8 % samazinot elektroenerģijas pārvades un sadales jomā zaudēto jaudas apjomu. *Tempus* uzskata, ka šādi veiktie ietaupījumi esot jāiestrādā pieprasījuma pārvaldības operatoru atlīdzībā, lai radītu stimulu uzlabot tīkla efektivitāti. Šī daļa arī ir jānoraida pārsūdzētā sprieduma 263.–266. punktā izklāstīto iemeslu dēļ, kurus Tiesa pārņem.
- 188 Tādējādi pirmais pamats ir jānoraida.

Par otro pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

- 189 Lai pamatotu otro pamatu, kas attiecas uz apstrīdētā lēmuma pamatojuma neesamību, *Tempus* izvirza septiņus argumentus.
- 190 Pirmkārt, attiecībā uz pieprasījuma pārvaldības potenciālās lomas Apvienotās Karalistes jaudas tirgū vērtējumu *Tempus* norāda, ka apstrīdētajā lēmumā esot ietverts pretrunīgs pamatojums. Lai gan šī lēmuma 107. apsvērumā ir minēti “pieredzējuši pieprasījuma pārvaldības pakalpojumu sniedzēji”, minētā lēmuma 131. apsvērumā esot apstiprināts, ka pieprasījuma pārvaldības sektors “vēl ir tikai attīstības stadijā”. Šī pretruna pamatojumā pierādot, ka Komisija nav pareizi novērtējusi lomu, kas pieprasījuma pārvaldībai ir un var būt Apvienotās Karalistes jaudas tirgū.
- 191 Otrkārt, attiecībā uz līgumu darbības ilgumu *Tempus* apgalvo, ka Komisija neesot paskaidrojusi, pirmkārt, kāpēc nav ņemti vērā pieprasījuma pārvaldības operatoriem nepieciešamo jauno ieguldījumu veikšanas termiņi, lai darītu pieejamas jaudas, taču ir norādīti vienīgi ražotāju veikšanas termiņi apstrīdētā lēmuma 134. punktā, un, otrkārt, iemesli, kādēļ tā uzskata, kā tas izriet no šī lēmuma 152. apsvēruma, ka līgumi, kas pieejami pieprasījuma pārvaldības operatoriem, ir “pietiekami ilgi jaudas līgumi jauniem ieguldījumiem” un “ļauj jaunajiem operatoriem iegūt nepieciešamo finansējumu un līdz ar to samazināt tirgus dominēšanas risku”.
- 192 Treškārt, attiecībā uz pieprasījuma pārvaldības operatoru izvēli starp dalību pārejas izsolēs vai pastāvīgajās izsolēs *Tempus* apgalvo, ka, lai gan Komisija apstrīdētā lēmuma 128. apsvērumā esot apgalvojusi, ka pārejas izsoles ir vērstas uz pieprasījuma pārvaldības uzlabošanu, tā neesot paskaidrojusi, kāpēc šo izsoļu savstarpēja izslēgšana uzlabotu šo pieprasījuma pārvaldību. Tā arī neesot paskaidrojusi, kāda ir “tehnisko sniegumu, kas nepieciešams, lai novērstu ražošanas [jaudas] pietiekamības problēmu”, nepietiekamība, kas varētu pamatot šādu izslēgšanu, kā tas ir prasīts 2014.–2020. gada pamatnostādņu 232. punkta a) apakšpunktā.

- 193 Ceturtkārt, attiecībā uz izmaksu atgūšanas metodi Komisija apstrīdētajā lēmumā esot vienīgi izvērtējusi, vai attiecīgajam pasākumam ir jebkāda stimulējoša ietekme, pat ja šī ietekme būtu minimāla un nepiemērota, lai reaģētu uz identificēto tirgus nepilnību efektīvākā un ekonomiski izdevīgā veidā. Līdz ar to Komisija neesot pārbaudījusi problēmas, kas izriet no fakta, ka izvēlēta izmaksu atgūšanas metode neuzsver cenu signālu patērētājiem to enerģijas patēriņam triādes pieprasījuma periodos un tādējādi tā neesot izpildījusi savu pienākumu norādīt pamatojumu.
- 194 Piektkārt, Komisija apstrīdētajā lēmumā neesot aplūkojusi jautājumu par tādu līgumu, kas attiecas uz jaudas starpgadījumiem uz nenoteiktu laiku, nevis fiksēta termiņa līgumu izmantošanu, kas noslēgti pastāvīgajās izsolēs.
- 195 Sestkārt, Komisija minētajā lēmumā neesot arī aplūkojusi jautājumu par prasību par piedāvājuma nodrošinājumu izsolē un tādējādi neesot paskaidrojusi, kāpēc pieprasījuma pārvaldības operatoriem būtu jābūt pienākumam sniegt tādu pašu garantiju kā ražotājiem.
- 196 Septītkārt, apstrīdētais lēmums neesot pietiekami pamatots attiecībā uz papildu atlīdzības neesamību gadījumā, ja pārvades un izplatīšanas zaudējumi tiek ierobežoti pieprasījuma pārvaldības dēļ. Šī lēmuma 140. apsvērumam esot apļveida raksturs, un ar to netiekot atbildēts pieprasījuma pārvaldības operatoriem, kuri iebilst, ka izvairīšanās no pārvades un sadales zaudējumiem palielina tīklā pieejamo jaudu. Komisijai esot bijis jāpaskaidro, kāpēc izvēle neņemt vērā zaudējumu ierobežošanu, pateicoties pieprasījuma pārvaldības uzņēmumiem, ir objektīvi pamatota.
- 197 Komisija un Apvienotā Karaliste apstrīd *Tempus* argumentus.

Tiesas vērtējums

- 198 Jāatgādina pastāvīgās judikatūras atziņa, ka LESD 296. panta 2. punktā prasītajam pamatojumam ir jābūt atbilstošam attiecīgā tiesību akta būtībai un tajā skaidri un nepārprotami jābūt norādītai attiecīgo tiesību aktu pieņēmušās iestādes argumentācijai, lai ļautu ieinteresētajām personām uzzināt veiktā pasākuma pamatojumu un kompetentajai tiesai īstenot kontroli. Prasība norādīt pamatojumu ir jāizvērtē, ņemot vērā konkrētā gadījuma apstākļus, tostarp akta saturu, izvirzīto pamatu būtību un akta adresātu vai citu personu, kuras šis akts skar tieši un individuāli, iespējamās intereses saņemt paskaidrojumus. Netiek prasīts, lai pamatojumā tiktu norādīti visi atbilstošie faktiskie un tiesiskie apstākļi, jo jautājums par to, vai tiesību akta pamatojums atbilst LESD 296. panta prasībām, ir jāizvērtē, ņemot vērā ne tikai šā tiesību akta formulējumu, bet arī tā kontekstu, kā arī visu attiecīgo jomu regulējošo tiesību normu kopumu (spriedumi, 2008. gada 1. jūlijs, *Chronopost* un *La Poste/UFEX* u.c., C-341/06 P un C-342/06 P, EU:C:2008:375, 88. punkts, kā arī 2008. gada 22. decembris, *British Aggregates/Komisija*, C-487/06 P, EU:C:2008:757, 172. punkts).
- 199 Konkrētāk, runājot, kā tas ir šajā lietā, par lēmumu necelt iebildumus saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu, Tiesai jau ir bijusi iespēja precizēt, ka šādā lēmumā, kas tiek pieņemts īsā termiņā, ir jāizklāsta vienīgi iemesli, kuru dēļ Komisija uzskata, ka tai nav nopietnu grūtību novērtēt attiecīgā atbalsta saderīgumu ar iekšējo tirgu un ka pat īss šī lēmuma pamatojums ir jāuzskata par pietiekamu, ņemot vērā LESD 296. panta 2. punktā paredzēto prasību norādīt pamatojumu, ja tajā tomēr skaidri un neapšaubāmi ir norādīti iemesli, kuru dēļ Komisija uzskatīja, ka tai nav šādu šaubu, jo jautājums par šī pamatojuma pamatotību nav saistīts ar šo prasību (spriedums,

1993. gada 15. jūnijs, *Matra/Komisija*, C-225/91, EU:C:1993:239, 48. punkts; 2008. gada 22. decembris, *Régie Networks*, C-333/07, EU:C:2008:764, 65., 70. un 71. punkts, kā arī 2011. gada 27. oktobris, *Autriche/Scheucher-Fleisch u.c.*, C-47/10 P, EU:C:2011:698, 111. punkts).

- 200 Ņemot vērā šos apsvērumus, ir secīgi jāizvērtē *Tempus* otrā pamata ietvaros norādītie septiņi argumenti.
- 201 Attiecībā uz pirmo argumentu ir jānorāda, ka starp apstrīdētā lēmuma 107. un 131. apsvērumu nav nekādas pretrunas. Lai gan 107. apsvērumā ir apkopota Apvienotās Karalistes argumentācija par nepieciešamību nošķirt pieprasījuma pārvaldības operatorus, kas ir nostabilizējušies, un saimnieciskās darbības subjektus, kuri vēl nav nostabilizējušies un kuriem būtu nepieciešams atbalsts, 131. apsvērumā ir izklāstīts Komisijas vērtējums par atbalsta atbilstību, un saskaņā ar šo vērtējumu it īpaši pieprasījuma pārvaldības sektors kopumā bija tikai attīstības stadijā.
- 202 Attiecībā uz otro argumentu, kas attiecas uz apstrīdētā lēmuma 134. un 152. apsvērumu, ir jākonstatē, ka 152. apsvērumā, saskaņā ar kuru jaunu jaudas līgumu pietiekami ilga termiņš jauniem ieguldījumiem ļaus jaunpienācējiem tirgū nodrošināt nepieciešamo finansējumu, ir formulēts vispārīgi un neattiecas uz specifisku tirgus dalībnieku kategoriju. Lai gan no šī lēmuma 134. apsvēruma var secināt, ka pieprasījuma operatoru darbības termiņi ir atšķirīgi un, iespējams, mazāki nekā cita veida operatori, ņemot vērā arī šī sprieduma 198. un 199. punktā minēto judikatūru, Komisijai minētā lēmuma 152. apsvērumā nekādā ziņā nebija īpaši jāatsaucas uz piemērotāko līgumu termiņu, ko varētu noslēgt pieprasījuma pārvaldības operatori.
- 203 Attiecībā uz trešo argumentu, kas attiecas uz apstrīdētā lēmuma 128. apsvērumu, ir jānorāda, ka Komisija tajā ir norādījusi, kā jau tika norādīts šī lēmuma 88.–94. apsvērumā, ka Apvienotā Karaliste pētīja vai īstenoja papildu pasākumus, lai tostarp uzlabotu pieprasījuma pārvaldību. Proti, minētā lēmuma 89. apsvērumā ir atsauce it īpaši uz to, ka Apvienotā Karaliste īsteno pieprasījuma pārvaldības iespējas. No tā izriet, ka Komisijai nevar pārņemt šīs apstrīdētā lēmuma daļas pamatojuma neesamību vai nepietiekamību.
- 204 Jautājums par to, vai, ņemot vērā faktu, ka pieprasījuma pārvaldības operatori var noslēgt līgumu vai nu pārejas izsolēs, vai pastāvīgajās izsolēs, bet ne abu veidu izsolēs, attiecīgais pasākums ļāva uzlabot pieprasījuma pārvaldību un atbilst 2014.–2020. gada pamatnostādņu 232. punkta a) apakšpunktam, attiecas uz pamatojuma pamatotību un līdz ar to uz apstrīdētā lēmuma tiesiskumu pēc būtības, un tas ir jautājums, kurš atšķiras no jautājuma par būtiskās formālās prasības ievērošanu, kas ir pienākums norādīt pamatojumu (pēc analogijas skat. spriedumu, 2008. gada 10. jūlijs, *Bertelsmann* un *Sony Corporation of America/Impala*, C-413/06 P, EU:C:2008:392, 181. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 205 Turklāt šā sprieduma iepriekšējā punktā minētais jautājums ir pirmā pamata trešās daļas priekšmets, kura, kā izriet no šī sprieduma 182. punkta, tika noraidīta.
- 206 *Tempus* ceturtā argumenta par izmaksu atgūšanas metodi mērķis ir arī apstrīdēt nevis Komisijas pienākuma norādīt pamatojumu ievērošanu, bet gan apstrīdētā lēmuma pamatojuma pamatotību. Tomēr no šī sprieduma 183. punkta izriet, ka šis arguments ir ticis noraidīts.
- 207 Attiecībā uz piekto argumentu par apgalvoto Komisijas atturēšanos apstrīdētajā lēmumā izskatīt jautājumu par jaudas līgumu uz nenoteiktu laiku, nevis par uz noteiktu laiku noslēgtu līgumu izmantošanu, ir taisnība, ka izvēle pieprasīt līgumus, kas ietilpst pirmajā, nevis otrajā kategorijā, apstrīdētajā lēmumā nav analizēta. Tomēr, kā ģenerālvokāts ir norādījis secinājumu

188. punktā, ņemot vērā, pirmkārt, ka šis jautājums netika izvirzīts Komisijā, veicot attiecīgā pasākuma iepriekšēju izskatīšanu, un, otrkārt, šī sprieduma 198. un 199. punktā atgādināto judikatūru, Komisijai nevar pārņemt pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi, pamatojoties uz to, ka tā nav konkrēti atsaukusies uz šo jautājumu apstrīdētajā lēmumā.

- 208 Tas pats būtībā to pašu motīvu dēļ attiecas uz *Tempus* sesto argumentu, kas attiecas uz apgalvoto Komisijas bezdarbību apstrīdētajā lēmumā izskaidrot iemeslu, kāpēc pieprasījuma pārvaldības operatori, lai piedalītos izolēs, bija jāsniedz tāda pati garantija kā elektroenerģijas ražotājiem.
- 209 Apstrīdētā lēmuma 26. apsvērumā ir paskaidrots, ka, lai piedalītos izolēs, potenciālām ražošanas vai pieprasījuma pārvaldības vienībām ir jāiesniedz galvojums, lai apliecinātu to dalības izolē nopietnību un to nodoma piegādāt operatīvo vienību vēlākais piegādes gada sākumā patiesumu. Tā kā jautājums par iespējamo atšķirīgu attieksmi pret pieprasījuma pārvaldības operatoriem saistībā ar pienākumu iemaksāt drošības naudu netika izvirzīts iepriekšējās izskatīšanas stadijā, tostarp Komisijai spontāni iesniegtajos apsvērumos, tai nebija pienākuma, lai ievērotu pienākumu norādīt pamatojumu, apstrīdētajā lēmumā izklāstīt iemeslus, kuru dēļ šāda atšķirīga attieksme nebija nepieciešama.
- 210 Visbeidzot, attiecībā uz jautājumu par papildu atlīdzības neesamību jaudas tirgū, ierobežojot elektroenerģijas pārvades un sadales zudumu pieprasījuma pārvaldības dēļ, ir jāatgādina, ka apstrīdētā lēmuma 140. apsvērumā Komisija uzskatīja, ka, ņemot vērā attiecīgā pasākuma mērķi, papildu atlīdzības neesamība pieprasījuma pārvaldības operatoriem ir pamatota. Lai gan šī norāde bija relatīvi īsa, tā bija pietiekama, lai ļautu saprast iemeslus, kuru dēļ Komisija nav uzskatījusi, ka šādas papildu atlīdzības neesamība varētu radīt šaubas par attiecīgā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.
- 211 Kā izriet no šī sprieduma 204. punktā atgādinātās judikatūras, jautājums par pienākuma norādīt pamatojumu ievērošanu saistībā ar šo apstrīdētā lēmuma daļu ir jānošķir no jautājuma par šī pamatojuma pamatotību. No šī sprieduma 187. punkta izriet, ka *Tempus* argumenti attiecībā uz šo pēdējo jautājumu ir tikuši noraidīti.
- 212 No iepriekš minētā izriet, ka otrais pamats, kā arī prasība kopumā ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 213 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 184. panta 2. punktam, ja apelācijas sūdzība nav pamatota vai ja tā ir pamatota un Tiesa lietā taīsa galīgo spriedumu, Tiesa lem j par tiesāšanās izdevumiem.
- 214 Atbilstoši Reglamenta 138. panta 1. punktam, kas ir piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz tā 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.
- 215 Tā kā šajā lietā *Tempus* spriedums ir nelabvēlīgs un tā kā Komisija ir prasījusi piespriet tai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus Vispārējā tiesā un Tiesā, *Tempus* ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus šajās tiesvedībās. Tā kā Apvienotā Karaliste nav izvirzījusi prasījumus par tiesāšanās izdevumiem, tā sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

216 Atbilstoši Reglamenta 140. panta 1. punktam, kurš saskaņā ar šī paša reglamenta 184. panta 1. punktu arī ir piemērojams apelācijas tiesvedībā, dalībvalstis, kas iestājušās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas. Līdz ar to Polijas Republika, persona, kas bija iestājusies lietā Tiesā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

- 1) **Atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2018. gada 15. novembra spriedumu *Tempus Energy un Tempus Energy Technology*/Komisija (T-793/14, EU:T:2018:790).**
- 2) **Noraidīt prasību lietā T-793/14.**
- 3) ***Tempus Energy Ltd un Tempus Energy Technology Ltd* sedz savus, kā arī atlīdzina Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumus tiesvedībā Eiropas Savienības Vispārējā tiesā un Tiesā.**
- 4) **Polijas Republika, kā arī Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.**

[Paraksti]